

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XV.

Celovec, petek, 5. avgust 1960

Štev. 32 (951)

Boj za vodstvo med zahodnimi silami

De Gaulle in Adenauer hočeta „novo Evropo“ pod francosko-nemškim vodstvom

Ker je Amerika trenutno zaposlena s pravicami za predsedniške volitve in se ne more v polni meri posvetiti nalogam, ki ji pripadajo kot vodilni sili Zahoda, smatrajo v Bonnu in Parizu za ugodno priložnost, da bi vodo speljali na svoj mlin in si ustvarili ugodne pozicije za poznejši prevzem vodstva med zahodnimi državami. Le tako je mogoče razumeti sedanjo diplomatsko aktivnost v Franciji in Zahodni Nemčiji, torej v državah, ki sta v zgodovini že ponovno skušali prevzeti vodilno vlogo v Evropi, pa jima je vedno izpodletelo, ker se sami med seboj nista mogli sporazumeti.

Verjetno so prav te slabe izkušnje največ vplivale na sedanji razvoj, ki kaže, da bi se De Gaulle in Adenauer rada izognila starim napakam in raje skušala doseči vodstvo v skupnih naporih. Nedavni sestanek v gradu Rambouillet blizu Pariza sicer ni prvo srečanje obeh vodilnih državnikov, saj sta se takrat že petič sestala po prihodu De Gaulle na oblast, vendar vse okolnosti pričajo, da sta prav takrat razgovarjala že o precej konkretnih vprašanjih. Mnenje pariškega tiska, da „se v Rambouilletu poraja nova Evropa“, gotovo ni le domnevanje, marveč je mnogo bolj verjetno, da se za to napovedjo skrivaj precej resnice okoli sestanka.

De Gaulle in Adenauer imata gotovo dovolj skupnih interesov, še najbolj edina pa sta si v tem, da je treba svetovno politiko reševati bolj „odločno in trdo“. Zakaj? Pač zato, ker imata obe državi svoje ozke interese, ki jih je mogoče zasledovati le s politiko sile: Francija zaradi Alžira in Afrike sploh, Zahodna Nemčija pa zaradi Berlina in vzhodnih meja. Ravno v teh vprašanjih pa doslej nista bili deležni zaželjene podpore s strani Amerike in Anglije ter ostalih zahodnih zaveznikov, zaradi česar skušata zdaj v lastni režiji pospešiti tako integracijo Zahoda, ki bi že v naprej zagotovila francosko-nemško vodstvo.

Vendar pa kljub mnogim skupnim interesom tudi med De Gaulle in Adenauerjem še ni vse razčiščeno. Še vedno se Francija boji gospodarske premoči Nemčije, medtem ko povzroča Nemcem težke skrbi morebitno politično vodstvo Francije v zahodni Evropi. V kolikor je obema državnikoma uspelo najti tozadevni sporazum v Rambouilletu, sicer ni znano, ker sta se zavila v neprodni molk, pač pa je očitno, da bi oba hotela vključiti v svoje načrte tudi Anglijo, kar bi pomirjevalno vplivalo na francosko-nemško rivaliteto. Bližnjemu obisku predsednika britanske vlade Macmil-

lana v Bonnu pripisujejo v tej zvezi velik pomen in pravijo, da sta tako De Gaulle kakor tudi Adenauer prišla do zaključka, da je treba v sedanjem mednarodnem položaju tesneje sodelovati z Londonom. Čeprav je Adenauer izjavil, da Macmillanov obisk ni v nobeni zvezi s sestankom v Rambouilletu, vendar predvsem londonski tisk nedvoumno poudarja, da je treba pravi razlog Macmillanovega potovanja v Bonn iskati prav v „skrivnostni seriji privatnih sestankov“ med De Gaulle in Adenauerjem.

Sploh je sestanek med De Gaulle in Adenauerjem izzval živahne komentarje po vsem svetu in je slišati mnogo glasov, ki so polni očitkov zlasti na račun Zahodne Nemčije, kateri očitajo, da hoče nadaljevati politiko hladne vojne. Tako je moskovska „Pravda“ v tej zvezi zapisala, da so razgovori v Rambouilletu logično nadaljeva-

nje „programa zunanje politike, ki temelji na hladni vojni“ in grede voditelji francoske zunanje politike po nevarni poti, ko podpirajo porajajoči se nemški napadalni militarizem, ne da bi upoštevali nedavne nauke iz zgodovine. Pa tudi angleški tisk precej kisló reagira na pritegnitev Anglije v francosko-nemške načrte in pravi, da „nas potrebuje Francija samo zato, da bi se ustavljala gospodarski moči Zahodne Nemčije, Nemčija in druge manjše države pa nas potrebujejo, da bi se ustavljale politični moči Francije“.

Velika neznanka v teh prizadevanjih za nadoblast med zahodnimi državami je trenutno Amerika, ki je zdaj zaposlena z notranjimi problemi. Kakšno besedo bo spregovorila po izvolitvi novega predsednika, se seveda ne ve, toda je malo verjetno, da bi si pustila iztrgati vajeti iz rok.

Gradiščanski Hrvati opozarjajo:

Vsaka stvar ima svojo mejo

tako tudi potrpežljivo čakanje na rešitev manjšinskega problema

Glasilo gradiščanskih Hrvatov „Hrvatske novine“ se v zadnji številki bavi z avstrijskim korakom v južnotirolskem vprašanju Zdruzene narode. V uvodnem članku najprej navaja podrobnosti iz protesta avstrijske vlade proti neupoštevanju pariškega sporazuma s strani Italije, nato pa pravi med drugim:

Hrvati na Gradiščanskem imamo razumljivo največje razumevanje za delo avstrijske narodne manjšine na Južnem Tirolskem in podpiramo vsak korak Avstrije pri Združenih narodih v njeno korist. Mednarodni sporazumi so zato sklenjeni, da se upoštevajo in izvajajo, vseeno, če se nanašajo na celotno prebivalstvo ali samo na neko manjšino. Zato ima vsak izmed partnerjev ali podpisnikov tega sporazuma pravico, da se pritoži na višjem mestu, kadar s svojim sosedom ne more doseči rešitve problema v medsebojnih razgovorih.

Na drugi strani pa bi si lagali v svoj lastni žep, če bi se zdaj javno hvalili, da mi „imamo vse kot manjšina“ — kot je to pogosto slišati z gotove strani — in da smo zadovoljni. Prelahko si naš gospod zunanji minister zamišlja rešitev našega vprašanja na ta način, da govori o nas kot o „asimilantih“. Tako enostavno to pač ne gre! Imamo — kakor že povedano — zares mnogo razumevanja za avstrijsko manjšino na Južnem Tirolskem in pozdravljamo odločni korak zvezne vlade. Vendar menimo, da bi bilo prav tako dobro, urediti stvar najprej v lastni hiši. Naša zvestoba napram Avstriji ne sme veljati za neko vrsto „svobodnega pisma“ za stalno preziranje našega problema. Tako se ne vrača milo za drago!...

V avstrijski spomenici je naglašeno, kako napačno interpretira Italija pariški sporazum glede Južne Tirolske. Kar se tiče nas Hrvatov na Gradiščanskem, moramo tukaj ugotoviti, da se Državna pogodba glede na nas doslej sploh ni interpretirala, kakor da nas ne bi bilo na svetu. Doslej se ni podvzelo ničesar dokončnega glede hrvaškega jezika pred sodišči ali na področju šolstva, da o čem drugem sploh ne govorimo...

Nihče nam ne more očitati, da nismo potrpežljivi. Dobro vemo, da nemški pregovor pravi: „Geduld bringt Rosen...“. Toda končno ima vsaka stvar svojo mejo...

Francoska kolonialna politika v Alžiru:

Smrtne obsodbe in nasilja namesto pogajanj

Francoski predsednik De Gaulle sicer še vedno zagotavlja, da hoče doseči premirje v Alžiru in ureditev alžirskega vprašanja v smislu „svobodno izražene volje Alžircev“, vendar so dejanja francoskih kolonialnih oblasti v očitnem nasprotju s temi izjavami. Kratko po neuspešnih razgovorih med zastopniki alžirskega osvobodilnega gibanja in predstavniki francoske vlade so francoske oblasti namreč spet začele s smrtnimi obsodbami nad ujetimi Alžirci in so pred nedavnim usmrtili enega izmed voditeljev alžirskega osvobodilnega gibanja.

Prav tako je javnost zaskrbljena za usodo štirih Alžircev, proti katerim je bila izrečena smrtna obsodba in ki so sedaj zaprti v Lionu in v Orleansvillu. Skupina pariških advokatov je v tej zvezi objavila posebno izjavo, v kateri je ugotovljeno, da so oblasti omenjenim obsojencem odrekale advokate, ki so si jih bili izbrali med procesom. Alžirska vlada je proti metodam ostro protestirala in izjavila, da je vedno

upala v humanizacijo vojne v Alžiru in je s svoje strani to tudi vedno dokazovala s konkretnimi dejanji, kajti upravičeno je pričakovala, da bo Francija spoštovala ženevske konvencije.

Nasilja francoskih oblasti so Alžirce prisilila, da so ponovno začeli oborožen boj proti kolonialnim silam. Zato je prišlo v zadnjih dneh do vrste atentatov proti francoskim oboroženim silam na ozemlju Alžira, ki jih tudi večina pariških listov spravlja v neposredno zvezo z usmrtiljivo enega izmed alžirskih voditeljev ter s smrtnimi obsodbami mnogih drugih Alžircev.

Vsestransko nasilje in smrtne obsodbe so torej odgovor Francije na pripravljenost Alžircev za pogajanja. Torej je jasno, da pade vsa odgovornost za nadaljnje krvoprelitje v Alžiru izključno na Francijo. Zato se bo na Glavni skupščini OZN znašla spet v neprijetnem položaju, ko bodo na zahtevo alžirskih dežel obravnavali tudi vprašanje alžirske vojne.

Narodna pripadnost odvisna od materinega jezika

Ves avstrijski tisk je ostro reagiral na nove jezikovne predpise na Južnem Tirolskem, ki so bili izdani v zvezi z izvedbo določil o dvojezičnem uradovanju. Listi navajajo stališče južnotirolskega asesorja dr. Benedikterja, ki je o novih predpisih izjavil, da pomenijo bistveno poslabšanje dosedanjega stanja, ker bodo morali biti zdaj vsi izvolečki iz zemljiške knjige, potrdila iz matičnega urada ter notariatske pogodbe prevedeni tudi v italijanščino. Prav tako se južnotirolski asesor pritožuje, da bodo prosilci za sprejem v državne službe sicer lahko polagali izpite v nemščini, vendar bodo morali tudi dokazati, da obvladajo italijanski jezik. Najbolj pa dr. Benedikter in po njem ves avstrijski tisk poudarja, da v novih izvedbenih določilih nikjer ni govora o materinem jeziku, čeprav regionalni statut določa, da je narodna pripadnost odvisna od materinskega jezika. Vsak Italijan, ki zadosti obvlada nemščino, torej lahko zasede mesto južnega Tirolca, s tem pa je onemogočena vsaka primerna razdelitev javnih mest med obema narodnostnima skupinama.

V toliko stališče južnotirolskega asesorja dr. Benedikterja, ki ga zelo odločno podpira tudi ves avstrijski tisk.

Toda poglejmo zdaj položaj pri nas na Koroškem. Isti krogi, ki za Južno Tirolsko dobro vedo, da je narodno pripadnost mogoče ugotoviti le po objektivnih znakih in da je najbolj zanesljiv kriterij materin jezik, tukaj najbolj glasno kričijo, da na podlagi materinega jezika sploh ni mogoče ugotovljati manjšine, marveč je treba koroške Slovence šele iskati potom plebiscita, torej po načelu priznavanja. Ali ni to značilen primer dvojne morale v avstrijski manjšinski politiki, ko v lastni državi odreka prav tista načela, ki jih v drugi državi odločno zahteva in zagovarja.

S tako politiko Avstrija pred vso svetovno javnostjo dokazuje, da z reševanjem manjšinskega vprašanja ne misli pošteno. Če je narodna pripadnost na Južnem Tirolskem odvisna od materinega jezika, potem je proti vsem načelom enakopravnosti, če na Koroškem ne bi veljal isti kriterij. Kajti pravica je le ena in če naj velja za južne Tirolce, potem mora v enaki meri veljati tudi za koroške Slovence!

Adenauerjev kabinetni šef Globke

obtožen kot pobudnik preganjanja Židov

Zakaj je Adenauerjeva vlada razveljavila zakon o zasledovanju vojnih zločincev? Najboljši odgovor je dejstvo, da je v Zahodni Nemčiji še danes na zelo mero-dajnih in najvišjih mestih mnogo ljudi, ki imajo oskrunjene roke z zločini, ki so jih zagrešili v času nacizma.

Še ni tako dolgo, ko je moral bivši minister Oberländer „na neomejen dopust“, ker ga Adenauer ni mogel več braniti pred te-žo obdolžitve, da je aktivno sodeloval pri uničevanju Židov na Poljskem. Zdaj pa je tako imenovani odbor za nemško enotnost v Berlinu na podlagi originalnih dokumentov obtožil šefa kabineta kanclerja Adenauerja Hansa Globkeja zločinov proti človeštvu. V obtožbi je rečeno, da je Globke razširil nacistično protizidovsko kampanjo na dežele, ki so jih nacisti zasedli in da je Globke skupno z Eichmannom — znanim pod imenom „židovski krvnik“ — odgovoren za smrt 2,900.000 poljskih Židov.

Odbor za nemško enotnost bo dokazni material, ki se tiče odnosov Globkeja z Eichmannom, poslal v Izrael, kjer pripravljajo proces proti Eichmannu, nacističnemu strokovnjaku za „dokončno rešitev židovskega vprašanja“.

Amerika — pribežališče vojnih zločincev

Svoječasno je okrožno sodišče v Kaliforniji zavrnilo zahtevo jugoslovanske vlade po izročitvi vojnega zločinca Andrije Artukoviča, ki je med zadnjo vojno zagrešil strašne zločine nad jugoslovanskim prebivalstvom, se pa danes nekaznovan veseli gostoljubja v Ameriki.

V tej zvezi je odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlaništva v Washingtonu prejšnji teden izročil v ameriškem zunanjem ministrstvu spomenico, v kateri so navedene pripombe jugoslovanske vlade v sklepu kalifornijskega sodišča o zavrnitvi zahteve po izročitvi Artukoviča. Spomenica opozarja, da je takšen sklep pravno neutemeljen ter popolnoma nespremljiv za vlado in narode Jugoslavije. Ob izročitvi spomenice je jugoslovanski predstavnik protestiral proti temu, da v Ameriki še vedno izkazujejo gostoljubje vojnemu zločincu Artukoviču.

Koroški velesejem kratko pred otvoritvijo

Prihodnji teden — v četrtek — bo kanc-ler Raab v okviru posebne slovesnosti od-prl letošnji koroški velesejem, ki si je zla-sti kot avstrijski lesni sejem pridobil širok mednarodni sloves. Trenutno je na vele-sejmskem prostoru živahno vrvenje in ima-jo številni razstavljalci polne roke dela, da izvedejo zadnje priprave in uredijo svoje razstavne izdelke, s katerimi se bodo pred-stavili mnogim tisočem obiskovalcev — do-mačim in tujim.

Skupno je za letošnji velesejem prijavlje-nih 1025 razstavljalcev, samo iz Avstrije jih je 590, med katerimi zavzema Koroška s 197 prvo mesto. V okviru posebnih razstav bo sodelovalo 168 podjetij in ustanov, med drugimi ministrstvo za promet z razstavo le-talstva, nadalje avstrijske zvezne železnice, zvezni svet za lesno gospodarstvo, zbornica za trgovino in obrt, zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo, delavska zbornica, centrala avstrijskih velenakupnih zadrug in druge. Iz drugih držav je prijavljenih 152 razstav-ljalcev in bo — kakor doslej — spet Jugo-slavija najmočnejše zastopana z 81 podjetji, ki bodo priredila kolektivno razstavo v ju-goslovanskem paviljonu in je za 12. avgust predviden tudi poseben jugoslovanski dan velesejma. Poleg Jugoslavije bodo sodelo-vale še Zahodna Nemčija, Trst, Švica, Fran-cija, Anglija, Amerika, Nizozemska, Belgija, Švedska in Liechtenstein.

Kakor že rečeno, igra koroški velesejem veliko vlogo posebno kot avstrijski lesni se-jem. Zanimanje za letošnjo tozadevno pri-reditev narekuje še zlasti dejstvo, da so se na svetovnem trgu začela uveljavljati do-ločila v zvezi z obema gospodarskima blo-koma — EFTA in EWG, kar bo brez dva-ma močno vplivalo na udeležbo iz inozem-stva. Kot osrednja prireditev avstrijskega lesnega gospodarstva je koroški velesejem razumljivo v pretežni meri posvečen lesu, lesnim izdelkom ter gozdarstvu. Tovrstnih razstav bomo videli spet celo vrsto: od gozdnih nasadov, pogozdovanja, nege in gnojenja gozda mimo najrazličnejših stro-jev za predelavo lesa do posameznih iz-delkov, med katerimi bo posebno močno za-stopano pohištvo. Prav tako bo les prikazan tudi kot gradbeni material od navadnih gradbenih pripomočkov pa do gotovih le-senih hiš.

Veliko zanimanje bo vzbujala tudi kme-tijska razstava, kjer bo mogoče videti naj-

novjša dognanja na tem področju. Isto ve-lja seveda tudi za razne tehnične izdelke, kuhinjske naprave, izdelke raznih področij obrti in industrije itd., vendar ni mogoče v kratkem sestavku navajati vseh podrob-nosti, ki jih bo kakor vsako leto obsegal tudi letošnji koroški velesejem. Nekaj izred-nega bo vsekakor posebna razstava institu-ta za gospodarsko pospeševanje v novem paviljonu zbornice obrtnega gospodarstva, ki ga bo minister za trgovino Bock na dan otvoritve velesejma slovesno izročil svoje-mu namenu. V tem paviljonu bodo prireje-ne različne razstave, s katerimi bo prikaza-

Važnega pomena bodo tudi razna zase-danja posameznih obrtnih panog in gospo-darskih združenj, ki bodo prav čas velesej-ma izkoristili za izmenjavo misli in izkušenj. Predvidena so tudi tako imenovana poučna potovanja predvsem na ozemlje južne Ko-roške, ki jih bo priredilo koroško gozdar-sko društvo, o katerih pa še posebej poro-čamo na drugem mestu.

Razumljivo bo na letošnjem velesejmu obratoval tudi obsežen zabavni park, kjer bo poleg številnih gostinskih objektov na razpolago vseh vrst zabave in razvedrila za stare in mlade obiskovalce. Za obisk ve-

Med koroškim velesejmom:

Poučni izleti na dvojezično ozemlje

Iz sporeda prireditev v času letošnjega koroškega velesejma je razvidno, da so pred-videvi tudi poučni izleti, ki jih bo organiziralo koroško gozdarsko društvo. Za mnoge tuje, ki bodo med velesejmom bivali na Koroškem, bodo izleti vsekakor zanimivi, ker si bodo lahko pod vodstvom priznanih strokovnjakov ogledali pokrajinske lepote in zname-nitosti posameznih krajev.

V tozadevnem obvestilu za tisk izrecno poudarjajo, da bodo izleti prirejani na nek-danje plebiscitno ozemlje in bodo obsegali tudi predavanja o obrambnih bojih leta 1919/1920. Zato so si prireditelji poleg pravih strokovnjakov pridobili še posebne „izvedence“, da omenimo samo bivšega SA-Standartenführerja Steinacherja in najožjega sodelavca voj-nega zločinca Maier-Kaibitscha, Karla Fritza. Lahko si predstavljamo, kako bodo taki ljudje pončili tuje o razmerah na dvojezičnem ozemlju, saj so si potrebne „sposobnosti“ pridobili že med „zmago v nemški noči“ ter pri uresničevanju Hitlerjevega povelja „macht mir das Land deutsch“.

Mnenja smo, da je za take ljudi čas že minil, predvsem jih ne bi smeli riniti v ospredje prav v jubilejnem letu, ko pa je Steinacher sam priznal, da pred 40 leti ni šlo za Koroško in Avstrijo, marveč le za Veliko Nemčijo, medtem ko je za Karla Fritza po-kojni prezident dr. Renner izrecno obljubil, da bo postavljen pred ljudsko sodišče zara-di sodelovanja pri izselitvi koroških Slovencev.

na vloga trgovine, njen razvoj v teku tisoč let ter njen pomen v mednarodnem pogledu.

Kot novost pa je treba posebej omeniti razstavo Delavske zbornice, posvečeno na-svetovanju konzumentov, kjer bodo pred-vsem s poučnimi filmi nudili zanimiv pogled in vpogled na številne okolnosti, ki jih je treba upoštevati pri nakupih. Prav tako prvič na koroškem velesejmu bo tokrat ta-ko nmenovani otroški prodajni raj, kjer bo-do otroci v 20 miniaturnih trgovinah sami prodajali in kupovali ter se tako seznanjali s podrobnostmi problemov, ki bodo pozne-je postali zanje resnost.

lesejma velja spet 25-odstotni popust na že-leznicah in avtobusih.

Od prihodnjega četrтка naprej bo Celovec spet za deset dni prizorišče velike go-spodarske prireditve — velesejma — ki se mu bodo pridružile še izredne predstave v mestnem gledališču ter na dan otvoritve v Domnu glasbe slavnostni koncert deželnega simfoničnega orkestra.

Konec julija: 46.500 brezposelnih

Iz objave socialnega ministrstva je raz-vidno, da je bilo konec julija pri avstrijskih delovnih uradih javljenih 46.504 brezposel-nih, med temi 15.883 moških in 30.621 žensk. V primerjavi s stanjem konec junija se je število brezposelnih zmanjšalo za 1511, v primerjavi s stanjem konec julija 1959 pa za 15.558 ali 25,1 %.

V posameznih zveznih deželah je znača-lo število brezposelnih konec julija: Dunaj 16.141, Nižja Avstrija 7849, Zgornja Avstri-ja 7274, Štajerska 7655, Koroška 2593 (konec junija za 181 in konec julija 1959 za 398 več), Salzburg 1477, Tirolska 1609, Pre-dariska 664 in Gradiščanska 1242 oseb, ki so iskale zaposlitev.

GOSPODARSKE VESTI

Promet v reškem pristanišču hitro narašča in je znašal v prvem polletju tekočega leta 2.262.768 ton blaga, kar je za 201.339 ton več kot v istem razdobju lani. Naraščanje gre v prvi vrsti na račun tranzitnega prome-ta, ki je 1959 skozi celo leto dosegel 399.603 tone, letos pa že v prvih šestih mesecih 755.663 ton blaga. Na prvem mestu je v tran-zitnem prometu Avstrija s 434.919 tonami v prvem polletju, sledi ji Češkoslovaška s 177.362 tonami, nato Madžarska, Vzhodna Nemčija, Švica in Poljska.

Mednarodni velesejem v Zagrebu bo le-tos večji tako po obsegu kakor posebno po številu sodelujočih iz Jugoslavije in drugih držav. Že dva meseca pred otvoritvijo je vodstvo velesejma prejelo prijave razstavljal-cev iz 28 držav. V okviru letošnjega velesej-ma bo prirejen IX. teden usnja in obutve, VI. sejem obrti, turistična razstava Jugosla-vije, poleg tega pa tudi mednarodna razsta-va merske in regulacijske tehnike, mednarod-na razstava publikacij ter revija sodobnega oblačenja. Dosedanji razvoj zagrebškega ve-lesejma dokazuje, da si je ta prireditev pri-dobila pomembno vlogo v izmenjavi dobrin med Vzhodom in Zahodom.

PO ŠIRNEM SVETU

Akra. — S sklepom ganske vlade bo-do uvedli popoln bojkot blaga iz južno-afriške unije. Poleg tega bodo prepove-dali vsem Južnim Afričanom priti v Gano ali potovati preko njenega ozemlja. Iz-vzeti bodo edinole ljudje, ki so priza-dei vsled rasnih diskriminacij v Južni Afriki. S temi ukrepi hoče Gana z de-ja-nji protestirati proti rasni politiki južno-afriške vlade.

Colombo. — Predsednica cejlonske vlade Sirimava Bandaranaike je izjavila, da so se vse stranke na Cejlonu praktično izrekle za uvedbo republikanske oblike vladavine. V primeru, da bi cejlonsko ljudstvo izrazilo to željo — je dejala predsednica vlade — bi bila ona pripravljena sprejeti položaj predsednika republike. Vsekakor pa bodo priprave za pro-glasitev republike trajale še več mesecev.

Havana. — V kubanski prestolnici se širijo vesti, po katerem bo sedanji pred-sednik kubanske vlade Fidel Castro od-stopil iz zdravstvenih razlogov. Domne-vajo, da bo oblast prevzel njegov brat, sedanji obrambni minister Raul Castro, ki se je predčasno vrnil z obiska v vzhod-noevropskih deželah.

Seoul. — Zadnji petek so bile v Južni Koreji parlamentarne volitve, pri kate-rih je dobila prejšnja opozicijska stranka demokratov 177 od 233 mandatov. Med volitvami je prišlo do večjih nemirov in spopadov, tako da je bila vlada prisiljena pomnožiti policijske sile z vojašči-no. Pri spopadih so bile uničene tudi šte-vilne volilne skrinjice, zato bodo morali v 13 volilnih okrožjih dne 13. avgusta iz-vesti nove volitve. V vrstah zmagovite demokratske stranke pa so se začeli no-tranji boji in se je stranka praktično raz-bila na dve struji, ki se potegujeta za položaje predsednika republike in pred-sednika vlade.

Nikosia. — Pri prvih parlamentarnih vo-litvah na Cipru je dobila grška stranka škofa Makariosa 35 od 50 poslanskih mest, medtem ko si je ostalih 15 manda-tov osvojila turška stranka. Med izvolje-nimi poslanci grške stranke je tudi 5 čla-nov pomunistične stranke, katera je pred volitvami sklenila z Makariosom poseben sporazum o volilni koaliciji. Dne 16. avgu-sta bo uradno razglašena neodvisnost Cipra.

Brieni. — Predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito je pred dnevi sprejel na oto-ku Vangi nekdanjega šefa britanske vo-jjaške misije pri vrhovnem štabu narodno-osvobodilne vojske Fitzroya Macleana. Sprejema so se udeležili visoki predstavniki Jugoslavije.

Beograd. — Od 29. julija do 3. avgu-sta je bival na uradnem obisku v Jugo-slaviji ministrski predsednik Indonezije dr. Džuanda, ki so ga poleg drugih spremljali generalni sekretar indonezijskega zunanjega ministrstva, direktor upra-ve za mednarodne gospodarske odnose in funkcionarji zunanjega ministrstva. Med bivanjem v Jugoslaviji so imeli indone-zijski gostje uradne razgovore z najvišji-mi jugoslovanskimi predstavniki o vpraša-njih, ki zanimajo obe državi. Ob tej priložnosti je bilo poudarjeno prijateljstvo med narodi Indonezije in Jugoslavije.

Berlin. — Sedanji župan zahodnega Berlina Brandt, ki ga je socialdemokrafska stranka imenovala za prvega kandi-data pri parlamentarnih volitvah prihod-nje leto, je izjavil, da se s prevzemom kandidature za zveznega kanclerja v nje-govem odnosu do vprašanja Berlina ni ni-česar spremenilo. Odločitev v berlinskem vprašanju bo padla na področju zuna-rije politike, torej v Bonnu, zato se po mnenju Brandta v odnosih med Berlinom in Bonnom ne bo nič spremenilo, če bo on kandidiral za vladno mesto.

Washington. — Po izvolitvi sedanjega podpredsednika Nixona za predsedniške-ga kandidata si je le-ta izbral kot kandi-data za mesto podpredsednika sedanje-ga šefa ameriške delegacije pri OZN Ca-bota Lodgea.

Deseti Gorenjski sejem v Kranju . . .

29. julija je bil v Kranju odprt letošnji Gorenjski sejem, ki praznuje tokrat svoj 10-letni jubilej. Sejem je začel svojo pot kot razstava lokalne industrije in obrti, v teku let pa se je razvil v prireditev dolo-čene smeri — v sejem turizma in široke po-trošnje.

Zdaj ima Gorenjski sejem razstavno po-vršino 25.000 kvadratnih metrov in se je močno razvil tudi glede udeležbe razstav-ljalcev, saj sodeluje letos že 233 gospodar-skih organizacij s področij industrije, turizma, gostinstva, obrti in trgovine iz vseh predelov Jugoslavije. Posebno republike Srbija, Hrvatska ter Bosna in Hercegovina so letos zastopane s posebnimi paviljoni.

Poleg tega je Gorenjski sejem prvi med tovrstnimi prireditvami v Jugoslaviji, ki omo-goča prodajo razstavljenih izdelkov nepo-sredno obiskovalcem, in sicer ob izredno ugodnih pogojih, ki prihajajo do izraza ta-ko v izredni možnosti izbire kakor tudi v nizkih cenah. Izbor letošnjega sejma je po-sebno razširjen in obsega od montažnih stanovanjskih hiš prav vse do avtomobilov in celotne opreme za gospodinjstvo ter iz-bire tekstila in usnjenih izdelkov.

Letošnji Gorenjski sejem je organiziran s še večjim poudarkom na specialnosti. V doslej največjem obsegu so prikazana tu-ristična področja vse Jugoslavije. Hkrati pa obsega še posebne razstave: razstavo 900 let Kranja, razstavo jugoslovanskega turi-stičnega plakata, kulinarčno razstavo z dnevnimi poizkušnjami ter turistično-filatelistično razstavo z borzo zbirki in poštno službo. Na splošno letošnji sejem dokazuje, da je prirediteljem uspelo realizirati turi-stično-potrošniški koncept, da turistični in potrošniški del sejma nista dve ločeni ce-

loti, ampak se medsebojno harmonično pre-pletata in dopolnjujeta.

Gorenjski sejem pa ima kljub pomanjka-nju lastnih razstavnih prostorov tudi za bo-dočnost vse pogoje za uspešen nadaljnji razvoj. Vendar se bo vodstvo trudilo, da reši tudi vprašanje prostorov, kajti potem bo sejem lahko prevzel še številne druge naloge pri pospeševanju turistične, gostin-ske, obrtne, zlasti pa trgovinske dejavnosti na področju Gorenjske. Vsekakor je dose-danja tradicija Gorenjskega sejma najboljše jamstvo za uspehe v bodoče, ko bo prav Gorenjska igrala pomembno vlogo tudi v okviru maloobmejnega prometa z Avstrijo odnosno Koroško.

. . . in tradicionalna prireditev „Mariborski teden“

Letošnji Mariborski teden, ki ga prire-ja-je pod geslom „Človek, družina, komuna“, je bil odprt zadnjo soboto. Med razstavljal-ci prevladujejo v nasprotju z Gorenjskim sejmom, kjer se je udeležba razširila že na celo državo, predvsem podjetja iz maribor-skega okraja. Pač pa je tudi mariborska razstava v prvi vrsti posvečena proizvodom za široko potrošnjo, tako izdelkom tekstilne industrije, prehrabene industrije, opremi in pohištvo, elektrogospodarstvu, v manjšem obsegu pa tudi motornim vozilom in kme-tijskim strojem.

Poleg razstav obsega Mariborski teden še pester spored športnih prireditev, na raz-stavišču pa prispevajo k vedremu razpolo-ženju gostinski paviljoni in zabavni park.

Mladinski pevski zbor iz Bilčovsa na izletu v Piranu in v Ljubljani

V torek in v sredo preteklega tedna je mladinski pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa obiskal Piran in Ljubljano. S svojim izletom je vrnil obisk šolski mladini iz Pirana, ki je ob priložnosti svojega izleta na Koroško začetkom preteklega meseca obiskala Bilčovs. Za večino najmlajših bilčovskih prosvetašev je bil izlet prvo veliko doživetje, ko so na 500 km dolgi poti videli slovenski svet, njegov sinji Jadran in njegovo belo Ljubljano in ko so se prijateljsko povezali s svojimi sovrstniki iz starodavnega, 1300 let starega Pirana na skrajnem jugu Slovenije.

Velika je bila radovednost in nestrpnost pričakovanje 26 mladih Bilčovščanov, ko se je avtobus prevoznika podjetja Štefana Sienčnika vil po serpentinah Ljubelja, drvel skozi Kranj, Ljubljano in Postojno. Vedno bolj si kljub potovanju krajšajočemu prepevanju človek bral v mladih očeh to radovednost, ki se je ob prvem pogledu na morje pri Trstu, le še stopnjevala, Koper, Izola, Portorož. — Tik ob obali milo piranskih solin in ladjedelnic in pred nami so pričele rasti kot škatlice naravnane hiše Pirana. Nismo še prav stopili na od sonca razgreti tlak trga, ki nosi ime znamenitega piranskega glasbenika Tartinija, že se je pričelo prisrčno rokovanje mladih prijateljev iz Bilčovsa in Pirana. Zadehteli so nageljni z rožmarinom in roženkravtom na naših prsih in nas povezali v prijetno domačnost. Po okusnem kosilu nas je vse zamikal morje. Ni trajalo dolgo in že smo tešili poželenje po njem ob čudoviti portoroški plaži ter — v začetku nekam sramežljivo, potem pa kar zares — pokušali, kako slano je. Prijeten je bil objem lahnih valov po dolgotrajni vožnji. Še prijetneje pa je bilo v hladu večernih ur bivanje naših najmlajših pri družinah svojih piranskih prijateljev.

V sredo zjutraj. Kakor daleč je seglo oko, se je pred nami razprostiral Jadran mirno, kakor da bi spal. Na pomolu nas je sprejela motorna ladja „Pino Tomažič“ in zaplula z nami po piranskem zalivu ob razriti strmi obali mimo Strunjana do Izole in nazaj mimo Pirana do sočno zelene in slikovite obale okoli Savudrije. Ob božajočem lahnem vetru smo pridno peli, navmes pa polnili želodčke s piškoti in oranžado, ki sta nam jo delila naša prijazna spremljevalca, predsednik Turističnega društva Piran, Stane Pavlič in učiteljica Mira Zorčeva. Med smehom in petjem so bilčovski dečki kmalu prevzeli krmilo ladje, da je morala po njihovo rezati morje. Ko so

umetnost krmarjenja poskusile še deklice, tudi zborovodji Janku Ogrisu ni preostalo drugega, kakor da je vzel v roke krmilo in postal pod belo čepico smejoči se kapitan.

Po triurni vožnji po morju smo se vrnili na „trdna tla“ Pirana, kjer nas je sprejel predsednik občinskega ljudskega odbora Davorin Ferligoj s svojimi sodelavci. Po prisrčnem nagovoru je vsakemu stisnil roko in mu izročil lep spominček. V zahvalo so zadonele pesmice — zapete in deklamirane — in se zlele v izraz naših želja in hrepenenj: „Žive naj vsi narodi...“

Pred kosilom še obisk bogatega piranskega muzeja. Kakor na splošno v mestu, je bila vsaka njegova dragocenost in znamenitost opisana v obeh krajevnih jezikih — slovensčini in italijanščini. — Po kosilu še kratek skok v morje, potem pa: Srečno pot! Na svidenje! Pišite! —

Motor avtobusa je spet pel svojo pesem in za nami so ostali Koper, Črni Kal, Postojna in Vrhnika. V veselju in zadoščenju so vrele vedno nove pesmi iz mladih src. Ni jih motil dež, ki je od Nanosa naprej močil cesto in zalival šipe, vse do Ljubljane.

Ljubljana. Prvi cilj: Ljudska skupščina. Tu so nas s šopki pozdravili ljubljanski pionirji in predstavniki Zveze prijateljev mladine ter nas popeljali v novo palačo Ljudske skupščine. Lesteč marmor in dragoceni les slovenskih gozdov se spajata v toplino in mogočnost palače, kjer poslanci kujejo slovensko bodočnost in zvesti svojemu ljudstvu uresničujejo tisočletni sen na njegovi tisočletni trnjevi poti, ki je upodobljena v freskah iz „zgodovine slovenskega naroda“.

In ko smo polni vtisov spet stopili pred palačo, se je razjasnilo nebo in zazdelo se nam je, da je celo stari sivi grad poln po-

nosa nad to največjo pridobitvijo prestolnice in ljudstva, ki ga varuje dolga stoletja.

Da vidimo Ljubljano sedanosti in njene konture bodočnosti, smo se povzpeli še na grad. Nepopisna prostranost mesta, rast in obnova. Ni pretirano: polovica sedanje Ljubljane je nova, nastala po osvoboditvi. Morebiti je prav to najbolj prepričljiv dokument pridnih rok, življenjske volje in ustvarjalnega duha slovenskega naroda.

Večer se je bližal in naša pot čez Koren je bila še dolga. Vračali smo se polni doživetij in lepih spominov na slovensko morje, na slovensko prestolnico in neusahljivi vrelac slovenske kulture. Mislimo, da smo storili prav, ko smo v znak hvalečnosti do naših gostiteljev za vse, kar so nam dali in odkrili, vedno spet oživljali našo pesem in takorekoč pred vrati Bilčovsa obljubili, da jo bomo ljubili in gojili še bolj ter se ji nikoli ne izneverili. (bl)

Srečanje koroške, tržaške in goriške mladine

V času od 23. do 31. julija je imela skupina naše mladine priložnost, da si je skupno s tržaško in goriško mladino bolj podrobno ogledala razne predele Slovenije in pri tem dobila zanimiv vpogled v družbeno in gospodarsko življenje teh krajev.

Celotjedensko ekskurzijo so pričeli v Ljubogovoru s predstavniki mesta seznanili s ljanji. Na poti po južnem predelu Štajerske so si med drugim ogledali novo rudarsko mesto Velenje in termoelektrarno pri Šoštanju. Dalje jih je vodila pot preko Dobrne in Rogoške Slatine v Celje, kjer so se v problematiko delavskega samoupravljanja

na področju tovarn in drugih obratov. Ti pogovori so jim pri ogledu raznih tovarn mnogo koristili in so mnogo lažje sledili objasnilom, ki so jim jih dali voditelji podjetij.

Posebno globoke vtise so dobili v Kranju, ki ga imenujejo tudi slovenski Manchester. Ogledali so si znani tovarni „Iskra“ in „Tiskarina“. V veliko veselje jim je bilo srečanje z mladinsko delovno brigado, ki v neposredni bližini Kranja gradi športni stadion. V družbi brigadirjev in brigadirki so preživeli veselo popoldne in pri tem vzpostavljali nove prijateljske stike z mladino onkraj meje.

Mimo Bleda so prispeli v Bohinj, kjer so preživeli ostale dni izleta. Žal jim vreme ni bilo preveč naklonjeno in so se morali več ali manj zadrževati v zaprtih prostorih. Šele ko se je bližal čas odhoda, se jim je spet nasmejalo sonce, kar so še hitro izkoristili za kopanje. Vendar so tudi dneve s slabim vremenom dobro izpolnili ter si v mladinskem izobraževalnem centru pridno izmenjavali mnenja o raznih problemih. V diskusijah s tržaško in goriško mladino so podrobneje spoznali razmere, v katerih živi slovenska manjšina v Italiji.

Vsekakor je bilo srečanje zamejske mladine za vse zelo koristno in so se dogovorili, da se bodo v bodoče bolj redno in pogosto srečevali.

Prepričani so, da bodo taki stiki mnogo doprinesli k medsebojnemu spoznavanju, kateremu bodo služili zlasti medsebojni obiski na ozemljih, kjer žive manjšine. Spoznali so, da so problemi, s katerimi se borijo bratje na Tržaškem in Goriškem, zelo podobni razmeram pri nas na Koroškem. Ravno zato pa so najožji stiki — tudi med mladino — tembolj potrebni.

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje

vpis gojencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1960/61

Pogoji za sprejem v prvi letnik so:

1. uspešno dovršena osnovna šola
2. starost nad 16 let
3. duševna in telesna zrelost

Pogoj za sprejem v drugi letnik je uspešno dovršen prvi letnik bodisi Kmetijske šole v Podravljah, bodisi katerekoli druge kmetijske šole.

Interesenti naj naslovijo prošnjo za vpis na upravo šole do najpoznejše 15. oktobra 1960. Prošnji je treba priložiti šolsko spričevalo zadnjega razreda osnovne šole.

Vzdrževalnina v internatu znaša šil. 300 na mesec. V času rednega šolanja imajo učenci pravico do otroških doklad in so oproščeni služenja vojaškega roka.

Šola prične s poukom 3. novembra 1960.

Za vsa potrebna pojasnila se obrnite na naslov: Kmetijska šola Podravlje — Förderlach.

Uprava

KULTURNE DROBTINE

● V nemškem mestu Darmstadt bodo obnovili Deželno gledališče, v katerem bo 961 sedežev. Stroške za gradnjo v znesku 30 milijonov mark bo prispevala dežela Hessen in so bili gradbeni načrti že odobreni.

● Novo narodno knjižnico bodo gradili v Rimu, ki bo obstajala iz treh enakih zgradb. Za prvi del knjižnice, ki bo stala približno 6 milijard lir, so že odobrili prvo milijardo. V glavnem posloplju knjižnice bo prostora za 6.000.000 knjig, v ostalih poslopljih pa bodo namestili čitalnico, dvorane za predvajanje znanstvenih filmov ter filmski arhiv.

RIHARD OREL:

Kanalska dolina in njeni slovenski prebivalci

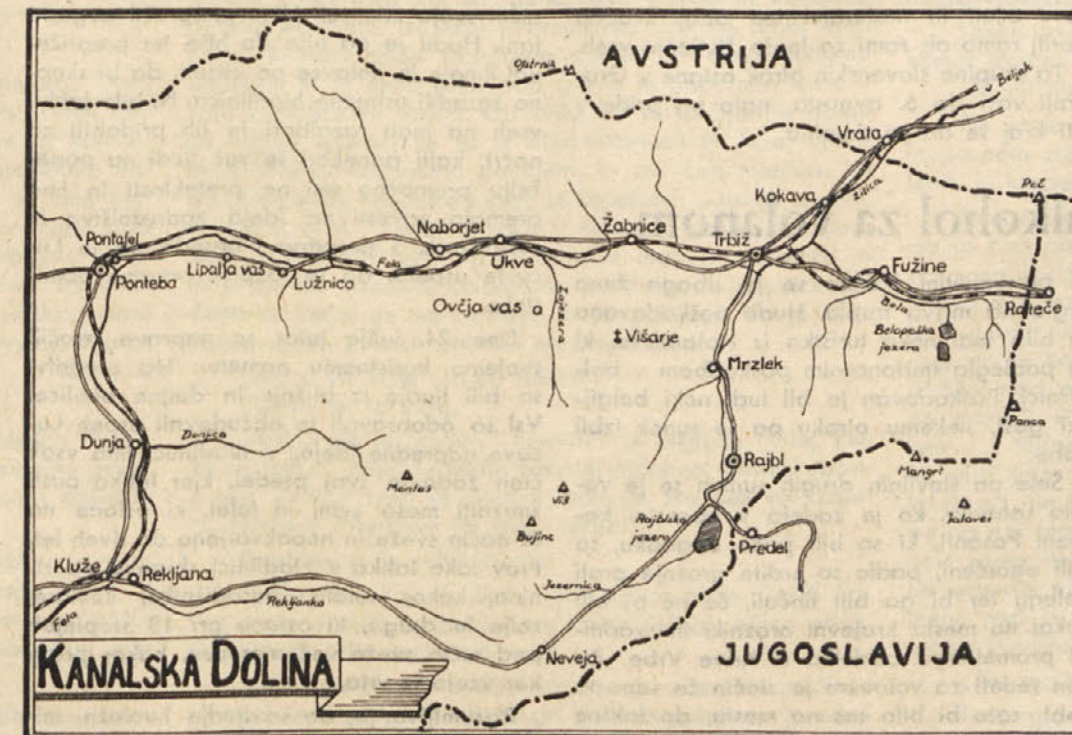
UVOD

Da strnemo niz opisovanja pokrajin, področij in prebivalcev našega zamejskega jezikovnega prostora na zapadu, bomo podali še opis Kanalske doline. Ta ograne slovenske zemlje je pripadal pred prvo svetovno vojno deželi Koroški, njen manjši izhodni del (Bela peč) pa Kranjski. Danes so vsi ti kraji pod Italijo. —

Od železniškega križišča na glavni progi Videm — Trbiž, kjer se odcepi proga v Karnijo, zavozni vlak v tesno dolino reke Fele in jo spremlja skoraj do njenega izvira pri Zabnicah. Ta ozka in od reke Fele v gorovje zajedena dolina nosi od Možiške postaje dalje oznako „Železni kanal“ (Canal del Ferro), ki pa se ne izvaja iz morebitnih najdišč železne rude, pač pa se tako imenuje zato, ker se je tukajšnje prebivalstvo ukvarjalo s kovanjem in iz izdelavo predmetov iz železa, ki so ga dobivali iz bližnje Koroške oziroma iz Štajerske. O tem nam pričajo tudi priimki mnogih družin v Pontebi in okolici, ki se pišejo Filafferro.

Vozeč se po tem zelo tesnem žlebu, da ne rečemo dolini, ne more človek skoro dojeti, kako so mogla tod prodirati razna

ljudstva ob splošnem preseljevanju v začetku srednjega veka; saj je na kakem mestu v jarku le toliko prostora, da se prerije

skozi deroča rečica. Nekako pred osemdesetimi leti, ko so gradili železniško progo, so jo morali na levem bregu na več krajih naravnost vsekati v dvigajoče se skalovje, v novejšem času pa so morali na nasprotnem bregu isto napraviti za avtomobilsko cesto. Na obeh straneh tega kanala se od-

pirajo male stranske dolinice s strmo vpadajočimi bregovi, po katerih si utirajo pot gorski potoki, ki se izlivajo v Felo. Ob vhodih teh dolin leže prijazni kraji; vasi ali trgi ob železniških postajah. Tako imamo takoj za postajo, od koder vodi proga v Karnijo, kraj Možnica (Moggio), nekdanjo znamenito opatijo, na levi strani 3,5 km dalje pa je malo na desno ob ustju rečice Režije Režijuta. Še kakih pet kilometrov dalje je vas Kluže (Chiusaforte), kjer je bila za časa Avstrije trdnjava ob prehodu v dolino Rekljanke (Raccolana). Tudi dalje po dolini tudi cesta do znanega prelaza Žleba — Setta die Nevea (1198 m) in dalje do Rajblskega jezera, do katerega je še 9 km.

Od Kluž dalje krene proga proti severu in po kakih petih km pridemo do samotne postaje Dunje (Dogna). Tu se gorovje takorekoč strne, kot bi hotelo že itak ozko dolino še bolj stisniti. Kmalu za tem, ko smo prešli postajo, se nam na desni strani, to je vzhodno, odpre ozka pa zelo slikovita dolinica rečice Dunjice, ki se tu pod drzno vzpetim viaduktom, v dolini Fele pri vasi Dunja (Dogna), izliva v Felo. V ozadju imenovane dolinice kraljuje mogočni gorski sklop in štrli v nebo v obliki ogromne piramide Poliški Špik (Montaž, 2734 m).

(Nadaljevanje sledi)

BILČOVŠ

Prefeklo nedeljo smo pri nas obhajali izredno in lepo slavje. Naš župnik Jožef Štih je obhajal visok jubilej zlate maše. K nam je prišel kot župnik pred 39. leti ter je med tem časom postal popolnoma naš. Ogromno dobrega je kot slovenski ljudski duhovnik storil na vseh področjih njegove dejavnosti.

Župnik Štih je bil vedno odločen in neustrašen zagovornik naše domače slovenske besede v cerkvi, šoli ali drugod. Vsem nam je zgled, kako naj človek ceni in spoštuje sveta izročila staršev in davnih prednikov na naši zemlji, jim ohrani zvestobo, čeprav je treba za to značajnost često odločne volje in prestatl celotno trpljenje.

Jubilant je dolgo vrsto let nesebično in brezplačno kot tajnik in blagajnik vodil tukajšnjo hranilnico in posojilnico, dokler ga niso nacistični nasilniki leta 1941 vrgli v celovške zapore. Ker mu le niso mogli dokazati kaj obtežilnega, so ga končno izpustili, toda iz Bilčovsa so ga pregnali na župnije v nemške kraje. Kakor nam je v trpkem spominu, je tedanji hitlerjanski režim hotel iztrebiti vse, kar je slovenskega na naših tleh. Na našo župnijo so poslali župnika, ki ni znal niti besede naše domače govorice. Izdali so prepoved slovenskega govorjenja v javnosti in celo prepovedovali staršem uporabo materine besede pri vzgoji svojih otrok, niti mrtvim niso več dovoljevali slovenskih napisov na nagrobnih spomenikih. Vse to je bolelo našega župnika, še bolj pa to, da se najdejo nekateri ljudje, ki smatrajo takšne ukrepe še danes za umestne.

Po zlomu nacistične vlade nasilja in krivic se je župnik Štih spet vrnil med nas. Med nami je kljub preostanim težavam in preganjanju ter marljivemu izpolnjevanju svojih dolžnosti dočkal mladinsko čil svoj zlati mašniški jubilej. Naša župnija je ta dan proslavila na preprost in dostojen način ter izpričala, da spoštuje in ceni domu in rodu zvestega duhovnika.

Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi z iskreno željo, da bi spoštovani jubilan še dolgo let čil in zdrav deloval za splošno blaginjo v bilčovski župniji.

Mladinska kolonija v Grabalji vasi

Pri kmetu Jožetu Piceju, p. d. Volavčniku v Grabalji vasi, v kraju med Klopinski in Zablaskim jezerom, je že deveto leto letovišče mladinske organizacije, ki jo organizira in vodi KPA. Letos je organizacija povabila tudi otroke in mladince iz Jugoslavije ter se jih je odzvalo 40 v starosti od 12 do 15 let.

Jugoslovanska mladina se na letovanju na koroških tleh počuti prav dobro, je živahna in razigrana ter tudi kulturno zelo razgibana. Vsak dan prepevajo mladinske in druge pesmi, večkrat pa imajo tudi recitacije, igrajo na godalne instrumente, ki so jih prinesli s seboj, kakor trobento, klavirsko harmoniko in gitari. Mladi muzikantje obvladajo instrumente prav dobro in igrajo, da jih je veselje poslušati.

Jugoslovanskim mladincem nikakor ni dolgčas med mladimi avstrijskimi tovariši, ki prihajajo v skupinah leto za letom na letovanje v sončno mirno Podjuno, da se odpočijejo in okrepijo. Mladi prijatelji iz obeh sosednih dežel se prav lepo razumejo med seboj, sklepajo tovariške vezi in hkrati utirajo pot k boljšemu sporazumevanju in dobremu sožitju med dvema narodoma.

Spomenik pisatelju J.F. Perkonigu v njegovem rojstnem kraju

Dne 3. avgusta letos bi bil koroški pisatelj in pesnik Josef Friedrich Perkonig dopolnil 70. leto svojega življenja. Toda smrt mu je pretrgala nit življenja februarja 1959 ter prekinila njegovo snujajoče literarno delo polno lepih načrtov. Slovenska prosvetna zveza mu je kot osrednja kulturna organizacija koroških Slovencev položila na svežo gomilo venec z napisom „Pesniku sporazumevanja“.

Pesnik se je rodil na dvojezičnem ozemlju in rasel v vzdušju močnega pritiska in omalovaževanja slovensko govorečega koroškega ljudstva od strani močnejšega soseda nemškega poretka. Kakor je pozneje pisatelj Perkonig zapisal, mu je takratni duh časa — in na žalost tudi današnji — dopovedoval, da ima slovenski jezik pri nas v deželi le še manjšo pravico gosta in mu je določeno, da se zadovolji s prostovoljno darovano ljubeznijo zvestih privržencev. Temu duhu je pisatelj v mladih letih tudi sam nekoliko klonil.

V poznejšem duhovnem in ideološkem razvoju pa se je povzpela do lepih plemenitih spoznanj človečnosti in vrednotenja tudi avtohtonega slovenskega ljudstva na Koroškem. V mnogih svojih literarnih delih je iskal motive v slovenskih vzorih, kjer je našel, kakor sam pravi, nič manj lepo dušo koroške domovine. Postal je posrednik zblizanja med obema narodnostima ter v nekem eseju vzdihnil, naj bo bogu potoženo, ko je dopustil, da so ga v mladih letih pregovorili in občutil je, kakor da je v življenju nekaj izgubil. Izpoved resnice o domačem svetu ga je zelo približalo slovenskemu rodu njegovega očeta ter je utiral pot za dobro sožitje obeh narodnosti v deželi in postal zagovornik življenjskih pravic tudi slovenskega prebivalstva. V svojem eseju je naslovil na svoje rojake globoke besede, ko pravi: Dajte mu (slovenskemu človeku op. pisca) prostor pri vaši mizi, dragi rojaki, in ponovite njegov lepi značaj: Položite predenj hleb kruha in postavite zraven poln vrč!

„Slovenski vestnik“ je v vrsti člankov pod

naslovom „Josef Friedrich Perkonig, Dichter der Verständigung unter den Völkern“ približal lik pisateljeve osebnosti široki javnosti, tudi nemško govoreči publikli. Slovenski pisatelj Rok Arih pa je prevedel v slovenski jezik njegovo literarno delo Honigraub — „Ugrabljen strd“.

Preteklo nedeljo, bil je lep poletni dan, so v pisateljevem rojstnem kraju v Borovljah ob številni udeležbi domačega in okoliškega prebivalstva odkrili velikemu rojaku spomenik na glavnem trgu. V lepi slavnosti se je rojstno mesto pisatelja oddolžilo njegovemu spominu ter ga dostojno počastilo. V govoru o pesniku in njegovi ustvarjalnosti je profesor dr. Haselbach med drugim tudi naglasil stališče Perkoniga kot posredovalca in tolmača med obema koroškima narodnostima. Župan Sörgo je pozdravil udeležence in častne goste, med drugimi deželnega glavarja Wedeniga, celovškega župana Ausserwinklerja, dvornega svetnika dr. Rudana, predvsem pa pesnikovo vdovo Ano Perkonig in sorodnike. V okviru slavnosti je bilo petje in godba, na predvečer pa so brali v gostilni Just iz Perkonigovih del. Spomenik, katerega osnutek je napravil profesor Lackner na strokovni šoli za ročno orožje, nosi napis „Dem Dichter Josef Friedrich Perkonig die Heimatstadt Ferlach“ žal le v nemškem jeziku.

Mesto Celovec, katerega častni občan je bil pokojni pisatelj Perkonig, je na predvečer njegovega rojstnega dne položilo na njegovem grobu venec. V okviru slovesnosti je imel župan Ausserwinkler spominski nagovor. Na spominski slavnosti je sodeloval tudi moški pevski zbor iz Trnje vasi.

DVOR PRI PLIBERKU

Huda nesreča je prizadela starša Greto in Vasila Lipinski v Dvoru, ko sta minuli petek na tragičen način zgubila svojega štiri-letnega fantka Walterja. Oče je zaposlen na žagi pri lesnem podjetju Reiter. Kakor večkrat, mu je žena tudi ta dan nesla malco na njegovo delovno mesto. Za njo je tekel tudi sinček in se ustavil nedaleč od žagarskega podjetja. V kratkem času, kar je bila mati odsotna, se je zgodila usodna nesreča. Ko mati na povratku otroka nikjer ni več videla, so ga pričeli zelo skrbno iskati. Mimo teče potok, sicer plitev toda precej deroč. Slutili so, da je otrok zdrknil v vodo, zato so nemudoma tudi potok preiskali. Ko so dvignili deske, ki so položene čez potok za prehod, so nesrečnega dečka našli in ga potegnili iz vode. Žal pa so poizkusi oživljanja bili zaman. Mlado otrokovo življenje je nepričakovano ugasnilo na nepopolno žalost staršev in še dveh otrok. S hudo prizadeto družino globoko sočustvuje vsa soseska.

ŠT. PRIMOŽ V PODJUNI

Lucu, kmetu p. d. Uranku v Veselah, je končno uspelo, da so z združenimi močmi postavili veliko hladilno napravo. To je zadruška, ki je nastala s složnim sodelovanjem vseh, ki so si osvojili prepričanje, da je takšna naprava nadvse koristna. Luc se je moral veliko prizadevati, da je mogel uresničiti svojo zamisel, ki jo je sprožil avgusta lani. Hodil je od hiše do hiše ter prepričeval kmete in delavce po vaseh, da bi skupno zgradili ustrezno hladilnico. Ni bilo lahko vseh na mah razgibati in jih pridobiti za načrt, kajti ponekod še več ljudi na podeželju premočno visi na preteklosti in ima premalo zavesti za idejo združništva in socializma. S preudarno besedo pa je Lucu le uspelo, da je razpršil prvotne pomisleke.

Dne 24. julija letos so napravo izročili svojemu koristnemu namenu. Na otvoritvi so bili ljudje iz bližnje in daljne okolice. Vsi so odobravalni in občudovali uspeh Lucove napredne ideje. V hladilnici ima vsak član zadruge svoj predel, kjer lahko pusti zmrzniti meso svinj in telet, ki ostane na ta način sveže in nepokvarjeno do dveh let. Prav tako lahko v hladilnici shranijo povrtnino, kakor solato, paradižnike, kumare, zelje in drugo, ki ostane pri 18 stopinjah pod ničlo sveže več mesecev, kakor pravkar vzeto iz vrta.

Razumljivo je, da so ljudje hvaležni iniciatorju in organizatorju za tolikšen uspeh

Vrnila se je prva skupina otrok z letovanja ob Jadranu

V torek popoldne se je vrnila na Koroško prva skupina otrok s počitniških kolonij ob Jadranu. Manjši del otrok je letoval v Omišlju, večji del pa v Savudriji. Otroci so se pripeljali zaradi dolge vožnje nekoliko utrujeni, vendar dobre volje, zagoreli in zdravi. Svidenje s starši in drugimi svojci na izstopnih postajah je bilo prisrčno, otroci niso vedeli, kaj naj bi najprej pripovedovali o svojih neizbrisnih doživetjih na letovanju na slovenskem jugu.

Včeraj pa je odpotovala druga skupina naših otrok na letovanje v Savudrijo. Spremljale so jih naše želje za srečno potovanje ter da bi tudi ti doživeli mnogo lepega, vzpodbudnega in poučnega v počitniški koloniji. Po dosedanjih izkušnjah vemo, da je za dobro oskrbo in nadzorstvo otrok prvovrstno preskrbljeno.

v kraju, kar je tudi edino njegovo plačilo. Hvaležnost je razumljiva, kajti lahko si je predstavljati, kakšne vrednosti bo za gospodinjstvo, ko bo imela vsak čas na razpolago sveže meso in zelenjavo za kuhinjo. Zadruška šteje 37 članov, v hladilnici pa je 32 predalov. Delež na člana znaša za izgradnjo 5.400 šilingov, kar pa v primerjavi z velikostjo naprave ni pretirano.

BAJTIŠE

Pravijo, da bodo oblasti ukinitve v Bajtišah osnovno šolo. Solo v Bajtišah obiskuje okoli 30 otrok. Po ukinitvi naše šole pa bi morali hoditi v šolo v Borovlje.

Zaradi teh vesti so starši upravičeno zaskrbljeni, še bolj, ker so zvedeli od borovelske občine, da se ne izplača več popraviti staro šolsko poslopje v Bajtišah.

Proti tej nameri občine so pobirali podpise pri starših, ki imajo šoloobvezne otroke, da protestirajo proti ukinitvi bajtiške šole. Kaže pa, da tudi to ne bo izdalo. S tem ukrepom bi naši šolski otroci mnogo zgubili, kajti pot v šolo v Borovlje je precej dolga in združena z naporom, kar bi seve nujno oviralo učne uspehe. Nikakor tudi ne moremo razumeti, da bi se kaj takega zgodilo v današnjem času, ko je deželna vlada vedno poudarjala in tudi storila, da so marsikje po naši deželi obnovili in modernizirali stara šolska poslopja ter pozidali celo vrsto novih modernih šolskih stavb. Vsekakor smo proti temu, da bi bili naši kmečki, delavski in v veliki večini slovenski šolarji prikrajšani in zapostavljeni pred drugimi, ker se vsi zavedamo, kako je v sodobnem času potrebna tudi temeljita osnovnošolska izobrazba za napredovanje v poznejšem življenjskem razvoju.

Pričakujemo, da si bodo šolske oblasti vendarle premislile, preden storijo takšen korak, proti kateremu odločno protestiramo, ker tudi mi imamo pravico, da se naši otroci dobro izšolajo in nočemo, da bi kot manj izobraženi igrali podrejeno vlogo v družbenem življenju.

Izkaznice za mali obmejni prehod

Iz merodajnega vira smo zvedeli, da so okrajna glavarstva Wolfsberg, Velikovec, Beljak ter Beljak dežela in Celovec dežela že dobila tiskovine za izkaznice za mali obmejni prehod.

Zainteresirani prebivalci 10 kilometrskega obmejnega področja naj vložijo pri pristojnih okrajnih glavarstvih prošnje za izstavitve obmejnih izkaznic.

Ogromne vsote po grlu in v zrak

APA sporoča, da so po doslej ugotovljenih cenitvah Avstriji izdali v minulem letu okoli 8 milijard šilingov za nikotin in alkohol. Vsekakor je to ogromno denarja, bi ga vsaj delno lahko uporabili v koristnejše namene. Pravijo, da je bila lanska potrošnja teh nasladil največja po vojni.

KOLENDAR

Petek, 5. avgust: Mar. Snež.
Sobota, 6. avgust: Gosp. spr.
Nedelja, 7. avgust: Kajetan
Ponedeljek, 8. avgust: Ciriljak
Torek, 9. avgust: Roman
Sreda, 10. avgust: Lavrencij
Četrtek, 11. avgust: Tiburcij

Vedno spet: Demon alkohol za volanom

Grozna prometna nesreča se je pripetila pretekli teden v Porečah, ki jo je povzročil spet demon alkohol. Bilo je okoli 19. ure, ko je pridrval v smeri iz Celovca kombi-avto z vratolomno brzino. Vozilo je vodil 19-letni trgovski nameščenc Kurt Burger iz Beljaka. Šofer je bil pijan in ni obvladal vozila, ki ga je na ovinku izpodneslo, da je z nezmanjšano brzino zavozilo na pot za pešce in zadelo v skupino sprehajajočih se letoviščarjev. Sunek je dr. Bruno Pozdeha iz Dunaja vrgel metre visoko v zrak, nakar je padel na cesto in obležal s strahotnimi poškodbami. Vsaka pomoč je bila brezuspešna, nesrečni mož je izdihnil pred očmi svoje žene, ki je imela srečo, da je pred avtom še pravočasno odskočila.

S presunljivim krikom se je uboga žena vrgla na mrtvo truplo. Hudo poškodovana je bila tudi neka turistka iz Holandske, ki je podlegla smrtonosnim poškodbam v bolnišnici. Poškodovan je bil tudi neki belgijski gost, nekemu otroku pa je sunek izbil zobe.

Sele po številnih drugih sunkih se je vozilo ustavilo, ko je zadelo v obcestni kamen. Pasanti, ki so bili priče dogodka, so bili ogorčeni, padle so srčite grozdnje proti šoferju ter bi ga bili linčali, če ne bi bili takoj na mestu krajevni orožniki in uradniki prometnega oddelka iz Krive Vrbe. Pijan sedeti za volanom je zločin že sam na sebi, zato bi bilo res na mestu, da takšne neodgovorne vozače radikalno kaznujejo.

JOŽE MUŠIČ:

Most do Lune

Šesintrideset ur je Strela, najlepša in naj sodobnejša zgrajena raketa, letela v vesolje.

Letela je po natančno preračunani poti. To ni bil let na slepo! Napaka, ki jo je zagrešil njen starejši brat Lunik, se danes ne sme ponoviti! In se tudi ne bo!

Raketa — zgradili so jo najboljši strokovnjaki — ne nosi zastoj ponosnega imena: STRELA. Njena hitrost res ni bila dosti manjša od hitrosti strele.

Vse bolj in bolj se je bližala Luni. „Sijajno!“ je sporočila navdušeno na Zemljo, „še malo, pa bom pristala. Velika srebrna krogla tik pred menoj...“

Da velika srebrna ploskev je bila pred njo. Ampak — to ni ploskev! To je strašna puščava z ostrimi in visokimi skalnimi prepadi in okroglimi, črnimi žreli. Vse je debelo prekrito z vesoljskim prahom.

S silno hitrostjo je drvela STRELA naravnost v to divjo pokrajino, nad katero se bočijo popolnoma črno nebo, posejano z zvezdami. Taka je pač površina naše zvezde spremljevalke — Lune.

Še nekaj trenutkov, potem pa — boom

— tresk — žvenket! STRELE — velikega heroja, ki je kot prva dosegla drugo nebesno telo, ni bilo več. Toda njena slava je velika in spomin nanjo bo večni. Saj je prva začrtala most do Lune, tisti most, ki bodo ponesele na Mesec človeško posadko.

Ko se je STRELA razletela na Luni, je vzdignila ogromen oblak prahu. Z najboljšimi zvezdogledi so ga videli celo z Zemlje.

Rakete, ki bodo poletele za njo, bodo pristajale na Luni mehko in brez nevarnosti, kakor sodobna potniška letala na letališčih. Velik dogodek bo, ko bo človeška noga prvič stopila na Lunino površino.

Samo zamislite si, kaj vse bodo tam doživeli pogumni raziskovalci.

Pred strašnim mrazom ponoči in žarko vročino, ki pritiska na Luni podnevi, jih bo varovala debela, prozorna vesoljska obleka.

Sončne žarke, ki prodirajo proti naši Zemlji, oslabi debela zračna plast. Na Luni pa ni ozračja, zato lahko sonce tako močno razbeli pusto Lunino skalovje, da bi na njem v trenutku zavrela voda in da bi se najtrši les vnel sam od sebe. Človek,

ki ne bi bil dovolj zavarovan, bi v kratkem času umrl od vročine.

Raziskovalci se bodo drug z drugim sporazumeli le s pomočjo malih radijskih oddajnikov-sprejemnikov. Kajti zato, ker na Luni ni zraka, po katerem pride zvok do naših ušes, ne bi slišali niti poka puške, ki bi se nam sprožila tik pred nosom.

Najzanimivejše, kar čaka raziskovalce Lune, pa je to, da bodo na njej postali šestkrat lažji. Povprečen človek bo tehtal tam

le deset do petnajst kilogramov, moč njegovih rok in nog pa bo ostala ista.

Tako bodo ljudje na Luni zlahka preskakovali skale, visoke kakor dvonadstropne hiše, in se brez nevarnosti poganjali preko dvajset, trideset metrov širokih brezen. Vsakdo izmed njih bo lahko nosil po štiri prijatelje v eni roki. Skakalci v višino in daljino pa dvigalci uteži bi na Luni torej za gotovo dosegli "vesoljske" rekorde.

A najvažnejše je, da ni več daleč čas, ko bodo pogumni ljudje vse to tudi res doživeli. Poleteli bodo na dolga potovanja proti Luni, Marsu, Veneri in še proti milijonom drugih planetov, da bi na njih odkrili dragocene rude in ugotovili, če še kje v vesolju žive ljudje, podobni nam.

ZORO ZORIN:

OSJE GNEZDO

Odkar pomnim, so mi šle sladke stvari, pa najsi so bile to pogače, sladkorčki, čokolada ali hruške, izredno v slast. Še tako dobro skrito marmelado sem v najkrajšem času odkril z naravnost kriminalistično izvedenostjo in prenekaterokrat je mama prepadena ugotovila, da so ji miši raznesle kekse ali da se na nek nepojasnen način manjša zaloga sladkorja ali smetane. Ta moja sladkosnednost me je tudi zvalila v „osjo pustolovščino“.

Moralo je biti kako leto prej, ko sem začel drsati šolske klopi. S prijatelji, ki sem jim že zavidal prvo šolsko modrost, smo na sosedovem vrtu odkrili osje gnezdo. Ose so bile zame čisto le „zlate muhe“, kakor sem jim pravil, in kar je bilo najvažnejše: nabirale so med. Med pa je sladak, to sem dobro vedel... Tako sem brž prišel na misel, da bi si privoščil nekoliko tega medu. Toda stvar ni bila tako lahka, kajti ose so skrile svoje satovje v zemljo in samo po številnih luknjah, skozi katere so neprestano letale, si vedel, kje imajo svoje sladke zaloge. Brž sem stekel domov po lopato in se lotil odkopavanja.

„Varuj se, da te ne opikajo!“ so me svarili prijatelji, ki so iz varne oddaljenosti opazovali moje početje. Toda bil sem tako pod vplivom „sladke mrzlice“, da se nisem za nikogar zmenil.

Komaj sem dvakrat zamahnil z lopato, že je okrog mene svareče zašumelo in mahoma sem se znašel sredi brenččega oblaka. Nekoliko zmeden sem premišljal, ali ne bi bilo bolje nekaj časa počakati, toda bilo je že prepozno... Najprej sem začutil pekočo bolečino na roki, naslednji hip na licu, potem spet na stegnu. Besno sem se otepal in mahal okrog sebe, potem pa odvrigel lopato ter se pognal v beg. Kot splašeno žrebe sem divjal sem in tja po vrtu, vsa osja družina pa vztrajno za mano. Smeh tovarišev mi je povedal, da najbrž izgledam precej smešen, kar me je spravilo v še večji obup in glasno jokajoč

sem se zatekel v hišo, kamor razsrjene ose le niso mogle za mano.

„Si se spet tepel?“ me je zaskrbljeno vprašala mama.

„Uuu!... Ose!... Uuu!“ sem hlipajoč izdaval.

„Zakaj si jih pa dražil? Na miru bi jih pustil, pa ti ne bi nič napravile!“ me je pokarala mama.

Tisti piki so se poznali še nekaj dni, obraz in druga opikana mesta so mi tako zatekla, da sem komaj gledal.

Ta boleča pustolovščina mi je sicer pognala toliko strahu v kosti, da sem se odslej skrbno izogibal napadalnih os, toda med sem kljub temu še vedno rad lizal.

VETER

*kje je ta nepridiprav,
ki mi kapo je odnesel?
Kje je, kje je škrt šegav,
za ušesa ga bom stresel.*

*Vija, vaja, gori v zrak
kapa se kobali,
daleč tja na cestni tlak
spet se zakotali.*

*Izza ogla: ha, ha, ha...
veter se zasmije...
To nepridiprav je ta,
ki po cestah veje.*

*Kape, čepice odnaša,
in že brž: ha, ha,
nič ne čaka in ne vpraša,
dalje odvihra!*

A. Rijavec

PAVLE ZIDAR:

Slovenska zemlja

Zbira nad polji se mrak,
čuj, prepelica
v travi visoki
otožno pedika,
oblaki so ožarjena lica,
ki jih veter
razmika.
O mesečina, kruh neba,
zemlja in reka
te lomi,
v tvojo dobroto
človek ne zdvomi.
Iz pravljice daljne
prihajaš,
mravlja te diha,

čriček opeva,
trta prezebla
šibi se vsa zlata,
a kako tiha
poča so naša.
Nekje se ura budi
z zvonika belega,
srebro v očesu
niha,
kam z bogatijo
v tem času...!
Prisluhni
slokemu klasu,
ki širi ga rast,
vzpni se z njim
in padl,
padi
nekomu v last.
Zemlja draga, domačija
rodna, jočem...
Tako svetla je moja kri,
vsa,
vsa
po tebi diši.

Korenine

Dobrica Čosić

Spomnila se je, se zasmejala in zašepetala: „Moj bradač.“ Medtem ko so ji prsti dolgo drsli po čvrsti beli kopi in razmišljeno obstali na vršiču, temnem in koničastem kakor drenovo zrno, medtem ko se je poželjivo nasmihala „škorc“-bradaču, je opazila, da so bile tudi njene prsi nekoč manjše in čvrstje. In ko so njeni prsti brez uspeha skušali olipati kost v pregibu kolkov, se je nasmešek razlil v smeh, dolg, glasen in kalen. Ta smeh je zdaj razbito odmeval v njej. S trdimi in velikimi očmi gnete suktno, kuštrave lase, ki padajo čez vrvice, kratke nagubane hlače, mokri kupček stare obleke... Kako si ga je mogla poželeti?

Z Djordjeve kučme se stopi še zadnja kepica snega. Proti ognju se svetlikajo mokre dlačice jagnječjega usnja. On še naprej sedi nem in nepremičen, okovan z debelim suknom.

Spomin na oblačenje srajce se strdi Simki v sram in žensko bolečino. Djordje naglo in živčno zarine roko v nedrje in vrže mošnjo na nečke. Zraven njene roke poginulo zajaja platnena mošnja in obmolkne ta večer poslednji zasopli ženek zlatnikov.

Še nekoč, zdavnaj, je vrgel mošnjo z zlatniki pred njo. Mošnja je mehko padla na posteljo, volneno pregr-

njalo je naglo vsrkalo cvileči hrup zlata. To je bila druga zima njenega zakona. Vrnil se je s poti in ko sta prišla v sobo, so se mu dolgo belili zobje v tenkem nasmešku, kakor namejenem nekemu drugemu, ne njej. Previdno ga je opazovala. Nikoli ni bil take volje, kadar se je vračal s poti. Brž ko sta se pozdravila, je začel tožiti o utrujenosti, stalno je ponavljal, da nekaj noči ni spal. Potem, v postelji, ko so njene roke živčno in odtujeno blodile po njem, je ležal nepremično, stiskaje dlani med noge, in hitro začel preglasno smrčati. In ona, mahoma utrujena, si je zvila roke pod glavo in napolnila temo v sobi z globokimi vzdihni. Ob svitu, ko se je Djordje obrnil za zadnji spanec, se je iz kljubovalnosti in jeze, vroča in mlahava, razprostrla po njem. In ves čas, medtem ko ga je krčevito zvijala na sebi, je šepetala: „Dovolj si spal, dovolj si spal.“ Tedaj je tako v nasmehu dobro brez besede stal zraven nje, pa je izvlekel mošnjo z zlatniki in jo vrgel na posteljo. Zmedla se je: dotlej ni nikoli kazal denarja. Sedel je na posteljo in jo poklical. Ko je brez besed sedla, je usul zlatnike na preprogico.

„Ali si jih kdaj videla toliko?“

Zazrla se je vanj.

„Kakor da je koruza.“ Napolnil je prgišče. „Glej, kako so težki.“ Prijel je njeno roko in nalahno mešal kupček z njo. „Tudi v temi se svetijo. Moji so. Jaz sem jih zaslužil. Nihče v Prerovem jih nima toliko.“

Prestrašeno je prikimavala.

„Ti ne veš, kaj so. Znajo peti kakor ptice. Cviliti kakor čreda prašičkov. Smejati se kakor češnja, polna otrok. Od njih je hiša večja od neba.“

Dolgo je glasno mislil, ona pa je zbegana molčala in gledala v peč, razbeljeno pri dnu. In potem se je držnil, navalil na njene prsi in kolke, hitro in surovo zmetal

krila z nje, jo trgal in lomil, kakor da jo bije, kakor da jo želi streti za zmerom. Tisti večer, po skoraj dveh letih, je bil prvič močen in predrzen, brez sramu in nemoči, in ona se mu je prepustila, ne da bi se nehala solziti zavoljo prejšnjih noči, ko je bila vedno ona za moškega in potem od nečesa utrujena. Poslušala je žvenket pod hrbtno in bilo jo je strah tako zlatnikov kakor njega, razbesnjene, vrešččega in dotlej prvič močnega.

Simko so hitro minili spomini na tisti davni večer in komaj izreče:

„Ni mi jih treba.“

On trzne z glavo, zajame jo s poševnim pogledom in pozneje zamrma v brado: „Smejejo se, sedijo na kolnih in kradejo hruške.“

Simka zlomljeno vzdihne, molče pripravi večerjo in mu jo tiho ponudi. Djordje odmakne z roko. Ona še bolj zbegano postoji nagnjena nad vrškom kučme, pa se skloni, da mu sezuje opanke. On jo osorno odrine. Petnajst let mu ona sezuva opanke. Le kaj mu je zdaj? Tudi prej sta se katerikrat prepirala; večkrat se je s psovkami izkričal nad njo; molčala je in naslednji dan je šlo vse po navadi. Da se ni zapletel s katero od tistih na tujem...? Slišala je, da imajo trgovci po mestih ženske, ki jih plačujejo z darili in denarjem. Ves čas je go svedu, ločen od nje in hiše. Pa četudi. Ona je tukaj gospodinja, on pa naj plača, kjer prenočuje. Najbrž ni to. Kje bi zdaj pod konec življenja, ko mu je več minilo kot ostalo, delal sramoto hiši in blatil svojo čast. Suknja mu je čez ramena ped široka, kako bi bil mogel, vije si prste, ko se umika Djordju za hrbet, v senco.

„Živ sem!... Ali ti je zelo žal?... Poginil!“

To ji pravi on? On, katerega je toliko let... Nikoli se ni vrnil s poti, vseeno, v katerem nočnem času in v

Liho-ogrščica in Siletta

dve odlični poznojesenski krmni rastlini

Kakorkoli že izpade pridelek krmnih rastlin za zimsko krmljenje goveje živine, vedno so v moderni živinoreji kočljivi tedni med prvo močnejšo slano ali mrazom in dnevom, ko lahko že odpremo silos. Kočljivi so zaradi tega, ker po prvem večjem jesenskem mrazu zmanjka tako običajne zelene krme kakor tudi pašne, medtem ko silaža za krmljenje še ni dozorela. V teh tednih — v povprečju 4 do 6 tednov — do zadnjih let nismo imeli rastlin, ki bi po eni strani zdržale mraz, po drugi pa dale obilen pridelek sočne krme. Zato je v tem času molznost krav navadno padla.

V zadnjih letih šele so nam semenogojci postregli z dvema rastlinama, ki imata zaradi svoje odpornosti proti mrazu in zaradi kratke vegetacijske dobe (40 do 60 dni) vse lastnosti, ki so potrebne, da nam lahko služita kot poznojesenski krmni rastlini in izpolnita kar tiče sočne krme dosedanja vrzel v govedoreji med prvim jesenskim mrazom in možnostjo pričelka krmjenja silaže.

Z liho-ogrščico kot poznojesensko krmno rastlino smo se tudi že v praksi kar dobro seznanili in napravili z njo najlepše izkušnje. Večina kmetovalcev, ki na svojo živino gleda, že vé za čas, kdaj v avgo-stu mora lihoogrščico sejati, da bo v pozni jeseni dosegla pravo stopnjo razvoja, ko bo sicer dosti visoka, a še ne ocvetela.

Liho-ogrščica — to najboljšo rastlino iz skupine krmnega ohrova — sejemo avgusta, v topli ravnini koncem avgusta, v mrzlejših hribovitih področjih pa že začetkom avgusta. Po hektarju potrebujemo 8 do 15 kg semena, v grobem povprečju in pri ročni setvi 12 kg. Kilogram semena stane 18 šil. Pred setvijo moramo zemljo dobro pripraviti in pognojiti tako s superfosfatom kakor zlasti z nitramoncalom, katerega liho-ogrščici lahko damo tudi 400 kg po hektarju. Proti koncu oktobra in v novembru — ne glede na mraz — ko bomo liho-ogrščico kosili, bomo pridelali po hektarju okoli 150 q zelenja in 260 kg beljakovin, ki kot dodatna krma k senu lahko dajo 5.200 kg mleka. To količino mleka pridelamo z denarnim izdatkom 860 šil., kar pomeni, da denarni izdatki liter mlega obremenijo s 16 groši.

Manj kot liho-ogrščico po naših vaseh poznamo oljno redkvico (Ölrettich) sorte Siletta kot krmno rastlino. Ta rastlina, o kateri je v Avstriji v zadnjem času veliko govora, je šele dve leti v poizkusih. Poizkusi so pokazali, da je Siletta — kar tiče njenih lastnosti kot poznojesenske krmne rastline — v pravem pomenu besede rastlina bodočnosti. V pogledu na zemljo in lego je manj zahtevna od liho-ogrščice, sejemo in kosimo pa jo lahko istočasno kot liho-ogrščico. Nadaljnja prednost

Silette je, da na dušično gnojenje bolje reagira kot liho-ogrščica in da hitreje raste. Zaradi tega je tudi pridelek zelenja večji. Po hektarju so v povprečju večjega števila poizkusov dosegli 220 q zelenja in 310 kg beljakovin po hektarju.

Poročila o poizkusih s Siletto in o njenih prednostih pred liho-ogrščico zelo narekujejo, da jo pričnemo tudi mi sejati. Seme je zaenkrat na razpolago le na Dunaju in stane kilogram 23.— šil. Po hektarju potrebujemo pri Siletli 18 kg semena. Ker daje večji pridelek od liho-ogrščice, izdatki za seme in gnojila obremenjujejo kg mleka le s 17 groši. V praksi to pomeni, da je Siletta poleg liho-ogrščice najcenejša strniščna krmna rastlina.

Ob koncu bi le še poudarili, da moramo prav letos, ko je bil pridelek sena pčel, preorati in osejati vsa strnišča s strniščnimi krmnimi rastlinami, zlasti s poznojesenskimi in zgodnjevigrednimi. Časa za setev in za nakup semena je še dosti. Pri tej setvi pa ne pozabimo na liho-ogrščico in na Siletto, ki sta najcenejši in v moderni živinoreji najbolj dragoceni krmni rastlini.

Učinkovito sredstvo za razdejanje rje

Nikjer rja ne povzroči toliko škode kot na kmetijskih strojih in napravah, ki so bodisi na prostem, bodisi v hlevu in shrambah izpostavljene moči in suši. Vsa dosedanja zaščitna sredstva proti rjanju železa so pravzaprav le malo zalegla, kajti po prepleskanju je železo rjalo naprej, zlasti tam, kjer pred pleskanjem rja ni bila dovolj skrbno odstranjena.

Šele v zadnjem času prihaja na trg novo zaščitno sredstvo proti rji, ki ima lastnost, da ne štiti le železa pred rjanjem, temveč da poleg tega rjo tudi kemično veže in jo s tem praktično razje. To sredstvo nosi ime ROST-STOP in sta njegova lastnost in učinkovitost potrjeni od kuratorija za tehniko v kmetijstvu. Uporabljivo pa je proti rjanju strojev, železnih drog, vodovodnih cevi, železnine v hlevu, kleti in shrambah, skratka povsod v kmetijstvu, kjer je treba železo zaščititi pred rjanjem.

Zaščita železa z ROST-STOP-om je sila enostavna. Pred prepleskanjem očistimo železo in z železno krtačo odstranimo rjo z njega, nakar ga s trdim čopičem eden do dvakrat prepleskamo z ROST-STOP-om. Če ni mogoče rjo do zadnjega odstraniti, to nič ne de, kajti ostanke rje bo ROST-STOP sam razjedel. Po prepleskanju s tem sredstvom železo lahko pobarvamo z oljnimi barvami ali pa z barvami, ki so vezane na smolo. Nitro-barve na ROST-STOP ne držijo.

katerega se pogreza, ne, on se nekam vzpenja, samo ne ve, kam, kri se mu počasi vzpenja od pet, zaliva ga, gostejša od katrana, on more, mora, močnejši je od njih.

Niti začutil ni, ko je Sinka vstopila in položila ročko z žganjem. Kakor po naključju otiplje ročko pri svojih nogah in si začne žejno vlivati žganje v suho grlo. Dulec ročke je ozek: počasi prepočasi in v ozkem curku priteka žganje v usta, obrnjena k stropu. Z grebljico razbije dulec. Žganje teče po kuštravi bradi, moči hlače in cvrči po vročem pepelu ognjišča. Malomarno odrine ročko, ostanek stare slivovke izteče v ognjišče.

Za njim, v senci, naslonjena na nečke, se neslišno solzi Simka, tako kakor da se ji oči potlijo od ognja in koničaste kučke.

Pozneje zavoljo nečesa spet odide iz hiše in se omahuje po celcu, napoti proti hlevski izbi. Iz kupa slame se izvleče pes, skoči na gospodarja in zavtili, prilizujoč se.

„Zmerom si me pričakoval. Nocoj me nisi. Postaral si se, kaj? ... Si, si. Na lov ne hodiš. Hiše ne paziš. Daj, zabevskaj malo, kakor nekoč, ko sva podila lisice. Zdoj te hočem slišati. Daj! Kaj molčiš?“

Djordje se spusti na slamo. Pes mu leže med noge in ubogljivo prenaša božanje po vratu in mečkanje dolgih. klapastih ušes.

„Vsi ste se zredili ... Marš, mrha pasja!“

Stopi v kiselkasto, ostro toploto hleva, v gosto in glasno dihanje govedi. Zakaj ga Mijat nocoj ni pričakal? Gotovo se je odklatil h kaki vdovi. Hitro otiplje vrata s bice za hlapce. Na ozki postelji najde njegovo glavo in ga potegne za lase. Tudi ta se lahko preseli v mojo posteljo!

(Nadaljevanje sledi)

Vpliv pasme in krme na pitanje piščancev za cvrtje

Na poskusni postaji za prebrano živali v Perchtholdsdorfu je živinozdravnik dr. A. K. Halama napravil poizkus o rentabilnosti pitanja piščancev za cvrtje pasem Leghorn, New Hampshire, White Rocks in križancev. Od vsake pasme je pital skupino 70 piščancev skozi 9 tednov in sicer z dvema krmnima mešanicama (I — 20% surovih beljakovin in 1880 kalorij na kg, II — 23% surovih beljakovin in 2260 kalorij na kg). Po 9 tednih so piščanci pasme Leghorn dosegli povprečno težo 738 gramov pri prvi in 773 gramov pri drugi mešanici, New Hampshire 985 in 1049 gramov, White Rocks 1022 in 1168 gramov, križanci pa 1086 in 1270 gramov.

Za kilogram prirastka so piščanci porabili naslednje količine krme, proizvodni stroški pa so znašali:

	količina krme v kg		proizvodni stroški v šil.	
	I. meš.	II. meš.	I. meš.	II. meš.
Leghorn	3,60	3,49	15,21	16,49
New Hampshire	3,23	2,82	15,41	14,86
White Rocks	2,94	2,67	15,33	14,99
Križanci	2,71	2,37	14,42	13,69

Da bi docela ugotovil rentabilnost pitanja, je dr. Halama še izračunal, kakršen je bil brutozaslužek na piščanca vsake pasme. Tu pa se je pokazalo, da so najmanj zaslužka dali piščanci pasme Leghorn in sicer pri prvi mešanici 1,31 šil. na piščanca, pri drugi pa komaj 39 grošev. Boljši zaslužek na piščanca je dosegel pri New Hampshire (2,55 in 3,29 šil.) in White Rocks (3,75 in 4,68 šil.). Najboljši zaslužek pa so dali križanci in sicer pri prvi mešanici 4,98 šil., pri drugi pa 7,15 šil. na piščanca.

Iz podatkov tega poizkusa zaključujemo, da pitanje piščancev pasme Leghorn ni rentabilno in da je tudi pitanje pasme New Hampshire zelo na meji rentabilnosti. Z dovolj zaslužek pa je mogoče doseči pri White Rocks, ki je izrazita pitovna pasma in pri križancih pitovnih pasem. In še nekaj pove poizkus: Ne le odstotek beljakovin v krmi je pri pitanju odločilen, odločilne so tudi kalorije. Čim bolj interzivno pitovno pasmo piščancev pitamo, tem boljše krmo se jim splača pokladati.

kakšnem slabem vremenu se je vračal, da ga ne bi bilo budna čakala, mu odprla vhodna vrata, izpregla in nahanila živino, njemu postregla s toplo večerjo, mu sezula obuvale, in noge umila, ga spravila kakor otroka v čisto posteljo in ga potem objemala, ko je zaspal pod njeno roko. Mine polnoč, trudno jo podre spanec, zdrzne se in steče ven, na mraz, na dež, in tako naslonjena na akacijo stoji ure in ure na dežju in mrazu, da ne zaspi, in vsa je uho in strah zanj. Vseh petnajst let življenja z njim je samo čakanje, stražarjenje na mrazu in dežju, nespečnost, ki budno prisluškuje lajanju prerovskih psov na zapoznelega vračevalca...

V boječi in umazani svetlobi svetilke so reči v sobi podobne strašilom. Soba mu postaja tesna in polna pokanja Simkinih sklepov. Mora oditi ven.

Sneg, droben in gost, zasiplje tišino sredi noči. Djordje zagazi nekaj korakov v celec, pa se naglo vrne pod hišni pristrešek in se nasloni na zid. Venci suhe paprike, puščene za seme, obešeni na pristrešek, suho škripljejo nad njegovo glavo. Zveneče se stresajo posušena in drobna semena. Nekdo jih otipava z lahkimi prsti. Posušena semena. Zauzavi dih: srce ne more nič; srce se hitro podi po drobci se temi, prebodeni z dimniki in jeseni. Ona ni kriva. Ona drži hišo, upravlja premoženje, pomaga v trgovini. Ona je gospodar in ne Ačim, ki razmetava njegove napore za stranko in politiko. Pa saj sem bil ponošen nanjo. V okolici ni bolj sloveče gospodinje in gospodarice. Zamislil se je: kdaj se je prenehal veseliti nanjo, ko se je vračal s polji? Kdaj ji je nehal prinašati robce, šale...? Kratki urezi vetra prinašajo daljen in nejasen opomin. Od tam, od koder odhajajo vetrovi, prihajajo tudi kazni za ljudi. Drhti in nejasno čuti: nekaj bi moral. Spomni se Tola. „Sina,“ je vzkliknila. Tak glas ima samo, ka-

dar ga grize v vrat v tistem svojem norenju. „Sina, sina,“ naj se zadavi.

Za njim je skozi nezaprta vrata priletel tudi veter v hišo. Obstane korak od nje, s pobešenimi rokami, s stisnjenimi pestmi. Gleda ji v usta, gleda v „sina“, zdi se mu, da je tudi zdaj zadušena s to besedo, in ne more se ji približati, preboden z njenim neuklonljivim pogledom, niti z rokama ne more zamahnuti, toda nekaj mora reči, pa izmomi:

„Žganja!“

Simka se odmika k ognju, mraz se vali skozi vrata v debelem, gostem, zapredenem svitku, ne zebe je.

„Kaj ti je nocoj?“ zašepeče in se onemoglo prekriža.

Ko bi se ne bila naglo izmaknila in se odpravila, da izvrši njegov ukaz, bi jo bil udaril po ustih. Želja, da bi jo udaril, da bi jo udarjal po obrazu, je tako močna, da, zardi se mu, edina želja, zavoljo katere se muči to noč. Mahoma mu odleže: divje veselje se mu razlije po žilah. V blodnji, razrastel sam sebi, močen, je napolnil vso sobo; z nasmehom, stiskaje pesti, se okorno napoti za Simko; ne stopa, samo nagiblje se, ona pa zasluti njegov namen in bolj začudeno kot preplašeno zaloputne duri za seboj. Tresk mu povrne zavest, ga zmanjša, in zmeden se sesede na trinožnik zraven ognjišča. Hitro pozabi na Sinko in to še malo prej strupeno sladko željo, da bi jo pretepal. Tako je. Vse je treba zažgati. Tudi poslednja opeka naj zgori! Tudi poslednji cekin naj se raztopil! Tudi jeseni naj zgorijo! Da se ne bo poznalo, kje je bila hiša Djordja Katića, da bodo ostali ogorki od jesenov. Da se bodo črnili na snegu in štrleli v nebo. Sneg je črn. In veter je sajast. Tisto nevidno, ki ni samo bog, ki je tudi smrt in daljava in tisto žrelo, od koder žena govori „sina“, in vse, kar je žena, in ta kup živega peska, v

PETER CHEYNEY:

Jokajoča lepotica

Pravijo, da slehernemu tatu policija končno le stopi na prste. Vrč hodi toliko časa po vodo, dokler... in tako naprej. Če je to res, je bil Etienne Duchanel — to je le eno iz vrste njegovih imen — izjema, ki potrjuje pravilo. Skozi vseh deset let, ko sem ga zasledoval v upanju, da bi ga mogoče, pravim vam mogoče, lahko ujel pri kakih napaki. Sicer pa nisem bil edini, prav tako so se trudili tudi francoski, italijanski, švicarski in nemški policaji.

Toda: nikdar nobenega dokaza...

Bil je to prvovrstna baraba, pravi umetnik svojega kova. Povprečno je le enkrat na leto zaigral, zaigral na veliko in vedno se mu je posrečilo, nikdar ni pustil najmanjše sledi.

Le enkrat se je ujel, takrat, ko je pobral Sidkove rubine. Francoska policija je vedela, da je vdrl v blagajno, ravno tako tudi mi pri ameriški policiji, toda kljub temu mu nihče ni mogel ničesar dokazati.

Kaj več o tem ponesrečenem vltomu sem zvedel šele pred tremi leti. Povedal mi je sam Etienne Duchanel. Sedela sva na kmečki klopi v vrtu njegovega posestva nedaleč od Monaca.

Torej, naš Etienne Duchanel je tedaj počival v Parizu, po manjšem oprasku v Berlinu, ki je zahteval nekoliko tišine.

Vsak večer se je po urah, ki jih je presegel v gledališču ali na koncertu, odpravil na krajši sprehod. Vedno je hodil po isti poti, toda to noč je začutil v zraku nekaj nenavadnega. In resnično: nenadoma se odpro vrata ene najlepših vil v tej gospodski četrti in pod vežno svetilko je zagledal žensko silhueto. Robček je tako vztrajno pritiskala k očem, kot da bi bila nastavljen pri uradu za jok.

Prijatelj Etienne ne pozna obožavljanja: zategnil si je telovnik, popravi klobočnik in že je bil pri nesrečni dami.

Ta je ravno zaprla vrata in stopila nekaj korakov, ali bolje rečeno, nekajkrat se je zamajala po pločniku.

„Madame,“ jo je nagovoril. „Kajže da ste zelo nesrečni, moja skromna pomoč vam je na voljo. Ali vam lahko kaj pomagam? Naj se vam predstavim: polkovnik Garrache...“

Ustavila se je, obotavljala. Najbrž je bila tako uničena, da ni vedela, kaj bi naredila. Etienne jo je prijel pod roko in jo peljal do vhoda sosednje hiše.

„Sedite na stopnice, madame, in se skušajte malo zbrati. Škoda je gledati tako lepo bitje, če so ga same solze. Povejte mi, kaj vas težil?“

Skušala je zadržati jok.

„Prijazni ste,“ je začela govoriti s presekanim glasom. „Toda nimam kaj povedati. Ime mi je Heloise Sidka in s tem je povedano vse, kar bi radi vedeli.“

Etienne je skoraj zažvižgal. Kaj ne bi poznal tega imena. Časopisi so se dodobra razpisali ob tem imenu in o tej ženski, ki jo je mož tako zverinsko mučil, ko so ga mamila in pijača spravili ob pamet. Ravno tedaj so tekle pred sodiščem tri pravde, s katerimi je ta ženska zahtevala vrnitev premoženja in ločitev.

„Nocoj sem se odločila, da ga zapustim,“ je nadaljevala. „Sem brez denarja, toda imam diadem iz rubinov, ki mi ga je oče podaril ob poroki. Toda mož je zasumil, kaj nameravam. Pred nekaj minutami mi ga je iztrgal iz rok, ga zaklenil v svojo blagajno in mi rekel, da ga lahko iščem na sodnji, kjer sem zahtevala svoje ostalo premoženje. Obupana sem in popolnoma zmešana na od vsega tega hrupa po časopisju. Ne vem, kaj naj naredim.“

Etienne je bil zelo ganjen. Solze lepe ženske so ga presunile. Dovolil si je, da jo je objel okrog ramen. Seveda le, kot bi se temu reklo, da bi jo moralno podprl. Čez nekaj trenutkov je rekel:

„Poslušajte, madame, nalagal sem vas. Nisem polkovnik Garrache, kaj šel Sem pa nekaj boljšega: Etienne Duchanel, najboljši svetovni vlomilec blagajn in trezorjev, če dovolite, da se sam pohvalim.“

Pogledala ga je začudeno in se spomnila, da je že slišala ime.

„Pa še kako!“ je pribil Etienne. „No dobro! Gotovo imate še ključke te hiše, iz ka-

tere ste pravkar prišli? Da, lepo. In sklepam, da bo čez pol ure vaš mož že dodobra pijan, tako da ne bo opazil ničesar. Se strinjate?“

Prikimala je, on pa je nadaljeval:

„Potem je vse drugo malenkost: čez pol ure me boste spustili v hišo. Odpeljali me boste do blagajne, in kot vam pravim, ni je na svetu blagajne, ki bi jo naredila človeška roka, meni pa bi se upirala dlje kot pol ure. Diadem bo spet v vaših rokah.“

Nekaj časa je premišljevala, potem ga je pogledala. Luna je ravno tedaj osvetila njene čudovite kostanjeve lase.

„Gospod Duchanel, vi ste očarljivi. Vračate mi upanje. Kako naj se vam zahvalim? Kaj naj vam rečem? Kako naj vam dokažem svojo hvaležnost?“

„Nič bolj preprostega, ali ste za to, da večerjava skupaj? Telefoniral bom in naročil nekaj predmetov, ki jih potrebujem za razčetverjenje vaše blagajne. Potem mi bo večerja v vaši družbi največja nagrada.“

Čez nekaj časa je že sledil ženski po hodniku. Na stopnišču, po katerem sta stopala kolikor mogoče previdno, je lahko nekaj časa vdihaval omamljajoče dišave čudovitega bitja in zajadral v sanjarjanje.

Prišla sta v delovno sobo. Etienneova svetilka je osvetlila ključavnico. Dvajset minut in jeklena pošast je bila odprta. Svetlobni žarek se je sprehajal po kovinskih predalih in končno so tudi rubini zasijali v vsej svoji lepoti z žametnega podstavka.

Etienne je zaslišal svojo spremljevalko, kako je vzdihnila. Potem pa, ravno ko je hotel seči po draguljih, stop... Svetloba je napolnila sobo in ciničen glas je pretrgal tišino.

Pri vratih se je s pištolo v roki nekam čudno smehljaj moški v domači halji.

„Moj mož!“ je dihnila dama.

Moški se je zarežal: „Tako je, dragica:

tvoj mož. Torej, rada bi svoje rubine? S tem nepridipravom sta jih hotela ukrasti, Lepol Lepol!“

Znižal je glas in jezno ukazal:

„Izginila,“ je siknil. „Poberila se, preden vaju ubijem!“

Ženska se je obrnila k Etiennu.

„Pojdiva, za božjo voljo!“ je šepnila.

Odšla sta brez besed po stopnicah. Za njima se je filho režal Sidka. Etiennu so škripali zobje od jeze. Po cesti sta še nekaj časa molče hodila, potem se je Etienne obrnil k spremljevalki:

„Madame, tako se ne more končati. Etienne Duchanel se ne bo kar tako umaknil pred vinskim sodom. Poslušajte: vzeli boste sobo v hotelu „Alleluia“ in mirno prespali noč. Zjutraj vam bom prinesel rubine. Duchanel vam daje besedo.“

„Toda gospod... Etienne, kako boste to izpeljali?“

„Madame,“ je odgovoril smehljaje. „Doma imam tudi jaz pištolo. Odpeljal vas bom v hotel, nakar se bom vrnil v restavracijo, od koder sem telefoniral pred uro, in naročil bom slugi, naj mi prinese pištolo. Potem bom še enkrat obiskal gospoda Sidka. Brez pomena je draga gospa, da bi še razpravljala: moja odločitev je dokončna. Dajte mi, prosim, hišni ključ.“

Dvajset minut kasneje je Etienne že sedel v restavraciji in čakal slugo, da mu prinese orožje.

Smejal se je v brk: Sidka ga gotovo ne pričakuje več. Obisk ga bo posenetil in ta drogirana vreča bo doživela igro na lastni koži.

Sluga je res prišel. Dal je Etiennu majhno poslovno torbo, v kateri je bilo čutili jekleno težo orožja.

„Oprostite, da sem zamudil, toda ustavili so moj taksij. V okolišju je namreč racija.“

„Kakšna racija?“

Dvojčica

„Saj je oženjen,“ je rekla Hortensa.

Albertina je vzrojila: „To je le govorica, ki jo razširjajo zavodiljivi! Mortimer je prav toliko poročen kakor ti in jaz. Ampak ker je pravi umetnik, velik umetnik, razumeš, si izmišljajo laži, češ da slika abstraktne podobe, ker ne zna risati, da je oženjen. Poznam ga. Ljubim ga. In pojdem z njim na morje.“

„A tvoji starši?“ je pripomnila Hortensija.

„Moji starši? Veseli bodo, da se me znebe in povrh še strašno ponosni.“

„Torej se nameravata poročiti?“

„Hortensa! Najprej trdiš, da je oženjen, nato pa vprašuješ, če se hočeva poročiti! Morda. Morda tudi ne. Zdaj me pa pusti na miru, da zložim stvari v kovčke, da.“

Že pripravljane na pot ji je delalo veselje. Albertina je tiho pela predse. Bila je srečna. Mortimer, Mortimer, za katerim nore vsa dekleta, ki preživljajo noči v pariških umetniških pivnicah, je njo izbral, njo! Večraj, ko je v kleti „Pri ihteči svinji“ počasi iztrkal svojo pipo, je padel njegov pogled nanjo. „Ti, mala, če ti je prav, te vzamem s seboj na morje. Bodi pojutrišnjem ob desetih na Place du Tertre. Moj voz je zelen. In molči! Med dopustom nikakega slikanja za časopise, razumela?“

Starši? Oče se bo spet odpeljal v Bretanijo loviti ribe, mama pa na Riviero, da se bo parila na vročini. Osemnajstletna hči sme v Parizu, v drugi polovici dvajsetega stoletja, početi, kar hoče. Albertina je mogla izbirati med povabilom tete Catherine v Normandijo ali strica Jeroma na Korsiko. Lahko pa se tudi s katerimikoli prijatelji odpelje kamorkoli. S katerimikoli prijatelji kamorkoli... Čemu ne z Mortimerjem v neznanost?

Albertino razmišljanje je nenadoma prekinil obisk. Obisk je bila neka ne več mlada gospa; bila je negovana gospa tako vitke postave, kakršna se pridobi le s športom in če še malo je, z majhnimi gubicami v očesnih koticah in v poletni obleki, ki je bila tako

rafinirano enostavna, da je mogla priti le iz prvovrstnega salona.

„Madame,“ je rekla Albertina.

„Jaz sem Mortimerjeva sestra,“ je rekla gospa.

„Oh,“ je rekla Albertina, ker ni vedela, kaj bi rekla. „Kako vam gre?“

„Hvala, dobro. Dovolite, da sedem?“

„Seveda!“ Albertina je vrgla kopalke, ki so ležale na udobnem stolu, v kovček. „Prosim, tu...“ In nato tiho: „Nisem vedela, da ima sestro.“

Zakaj Mortimer, ki je v filmu igral nepremagljive junake, slikal abstraktne podobe in pisal verze, ki jih nihče ni razumel, a jih vendar občudoval, ker so bile v njih besede, ki se v družbi nikoli ne uporabljajo, Mortimer, sanjski junak na neosedlanem pegazu, je bil tako vzvišen nad banalnimi stvarmi kakor so družine, sestra, meščanstvo!

Gospa se je nasmehnila. „Rad me zamolči. Sva namreč dvojčka in on se rad dela mlajšega, kakor sva v resnici.“

„Oh!“ Albertina sicer ni bila tako redkobesedna, a se res ni ničesar domislila.

„Prišla sem,“ je rekla Mortimerjeva dvojčica in potegnila iz žepa list papirja, „da bi vam dala nekaj navodil za vaš dopust.“ In preden je Albertina mogla odgovoriti, je pričela brati: „Pred zajtrkom dobi 100 gramov suhih smokev. Te morate pustiti dvanajst ur v kozarcu vode, da se napno. Zaradi njegove prebave. Ker ta sicer ne deluje. Tudi vodo mora piti. Pazite na to! Sploh sme piti samo vodo. Glede njegove hrane morate biti zelo odločni, nič mastnega. Sicer dobi žolčni napad. Tudi gibati se ne sme preveč. Plavanje, veslanje in karkoli bi hotel storiti, da bi vas očaral, bi moglo biti nevarno zanj. Trebušni pas mora nositi tudi v najhujši vročini — zaradi kile! V malem zelenem kovčku boste našli gumijasti grelec, tega dobi v posteljo. Kapljice so proti kolcanju, pilule pa proti glavobolu. Vse sem zložila zraven grelca. Po-

„Torej ne veste za novico? Oropali so Sidkine dragulje.“

„Kaj?“

Etienne je skočil s stola, toda njegovo presenečenje je prekinil natak, ki mu je prišel povedati, da ga kličejo k telefonu.

Odšel je h kabini, ko da bi bil brez kosti. Mehak in očarljiv glas je govoril v slušalko. Bila je madame Sidka.

„Dragi prijatelj, lepo smo vas, kaj? Veste, jaz in moj mladi prijatelj sva že dolgo prežala na Sidkine dragulje. Imela sva sicer hišni ključ, toda vedela sva, da blagajne ne bova znala odpreti. Le vi bi jo znali. Ker sva videla, da se vsako noč sprehajate mimo hiše, sva vam nastavila past. Pritiskajte, da moji igri v vlogi madame Sidkove ni kaj očitati. Dragi stari dobričina, ali ne veste, da je gospa Sidka že tri tedne v Berlinu? Pa tudi moj mladi prijatelj ni bil slab kot stari Sidko? Ves čas je bil v sosednji sobi, v domači obleki seveda, in čakal, da odprete blagajno, potem pa se je pokazal. Takoj za nama je tudi on izginil iz hiše in odnesel dragulje.“

In če vam še povem, da je ves ta čas pravi Sidko spal v svoji sobi v prvem nadstropju. Zabavno, kaj? Pa moja kostanjeva lasulja, kakšna se vam je zdela? Sicer pa, moram vam priznati, bili ste očarljivi. Odhajam iz Pariza z avtomobilom, toda upam, da se bova še kdaj videla. Na svidenje!“

Etienne je spustil slušalko, potem pa se je počasi vrnil k mizi. Sluga ga je presenečeno gledal. Svojega gospodarja še nikdar ni videl tako omotičnega.

Tedaj se je Etiennev obraz spet razjasnil. Bil je to smehljaj velikega umetnika, ki ocenjuje delo drugega umetnika. Spomnil se je neznankine lepote, njene privlačnosti, njenega joka...

Zacmokal je z jezikom kot strokovnjak, krepko zaklenil in potem, da bi si opomogel, naročil dva konjaka.

leg je še nekaj zdravil z navodilom. — Razumete?“

„Da,“ je rekla Albertina. „Razumela sem, hvala.“

In čim je prijazna dvojčica odšla, je pisala Mortimerju pismence, da žal ne more z njim. Trenutek jo je imelo, da bi pristavila, kako nima talenta za bolniško sestro, pa je to opustila. Čemu tudi? Telefonično je naročila letalsko karto za Korsiko. Hiša strica Jeroma je stala prav ob morju, dnevno so imeli jastoga in korzijsko vino in bratranca Louisa in Napoleone sicer nista bila tako slavna kot Mortimer, zato pa gotovo nista trpela na zapeki in kili.

Ko je Mortimer dobil pismo, je nagrbnil čelo. Sprva ni prav vedel, od koga je. Kdo je bila Albertina? Oh, gotovo mala deklica, ki jo je bil povabil. Spomnil se je, bilo je v kleti „Pri ihteči svinji“, malo preveč je bil pil. Tem bolje. Pa se je odpeljal, kakor vsako leto, s svojo ženo. Dobra Marija. Bila je tiha, skromna in razumevajoča. Piščala mu je vso prostost. Vedela je, da slavni igralec — slikar — pesnik v Parizu ne more igrati „prisrčnega družinskega življenja“, če si boče zagotoviti spremstvo mladih oboževalk. Prišla je celo na šegavo misel, da se je izdajala za njegovo sestro, da bi ga ne kompromitirala.

Bil je prijeten, osvetojujoč dopust. Včasih je šofiral on, včasih Marija. Kadar sta prišla do kakega lepega jezera, sta pustila obleke na vozu in plavala za stavo. S seboj sta imela majhen šotor, taborila sta na prostem in nekoč sta skoraj povzročila gozdni požar. Najlepše pa je bilo, ko sta prišla do morja. Mortimer je v neki majhni ribiški vasi odkril svetlordeče vino. „To je vino, da bi ga človek vikal,“ je rekel in ga pustil polagoma teči po grlu. In potem, ko še ni bil popolnoma pijan, se je izpovedal:

„Veš, draga moja, vsako leto pred dopustom postanem idiotičen in povabim kakšno neumno gos. K sreči se zmeraj ponesreči in potem vidim: najlepše je vendar s teboj!“

Molče mu je stisnila roko. In mislila je na predpise, ki jih je pred leti prijazen zdravnik dal teti Ameliji za petinsedemdesetletnega strica Henrija, tisti dragoceni košček papirja, ki je večno pomagal, da je imela Mortimerja za ves čas dopusta zase.

Anneliese Meinert

Nationale Minderheiten

nicht Hindernis, sondern Brücke zwischen den Völkern

Doch die grösste Diskriminierung wurde gegen die Skiptaren angewandt. Obgleich mit 500.000 Mitgliedern eine der grössten besass die skiptarische Volksgruppe weder eigene Schulen noch eigene Zeitungen und andere Publikationen. Ihre Sprache wurde bei den Behörden nicht anerkannt. Diskriminierte Minderheiten waren zur Assimilation verurteilt.

Das neue Jugoslawien kennt dagegen keine Diskriminierung gegenüber irgendeiner der vorhandenen Volksgruppen.

Unser Land hat noch mitten im Kriege — auf der 1943 in der bosnischen Stadt Jajce stattgefundenen zweiten Tagung des Antifaschistischen Rates der Volksbefreiung Jugoslawiens — die Gleichberechtigung für alle Minderheiten verkündet und dieses Prinzip sowohl in den Verfassungs- und anderen Gesetzesvorschriften als auch in der Praxis immer wieder in Anwendung gebracht. Alle Minderheiten werden bei uns aus politischen Erwägungen heraus stets in gleicher Weise behandelt, ungeachtet dessen, ob sie gross oder klein sind, ob sie die Sprache eines grösseren oder eines kleineren fremden Landes sprechen, ob die Beziehungen zu diesem Land besser oder schlechter sind, ob das betreffende Land für die Volksgruppe ein Interesse zeigt oder nicht.

In dem bereits erwähnten Beschluss unseres provisorischen Parlaments vom Jahre 1943, in der „Entscheidung zum Aufbau Jugoslawiens auf föderativem Prinzip“, ist auch ein Artikel folgenden Inhalts enthalten: „Den nationalen Minderheiten in Jugoslawien werden alle nationalen Rechte gewährleistet“. In der Verfassung von 1946 heisst es: „Alle Bürger der Föderativen Volksrepublik Jugoslawien sind vor dem Gesetz gleich und gleichberechtigt, ungeachtet der Volkszugehörigkeit, Rasse und Religion. — Die auf Geburt, Stellung, Vermögensverhältnisse und Bildungsgrad sich gründenden Sonderrechte werden nicht anerkannt. Jede Tätigkeit, die den Bürgern auf Grund von Unterschieden in Volkszugehörigkeit, Rasse und Religion Privilegien einräumt oder Rechte beschränkt, sowie jede Verbreitung von nationalem, rassistischem oder religiösem Hass und Zwiethracht ist verfassungswidrig und strafbar“. (Artikel 21).

Die Verfassung stellt ferner fest, dass allen Bürgern in gleicher Weise „alle öffentlichen Ämter unter den gesetzlichen Bedingungen zugänglich“ sind (Artikel 33) und dass „alle Bürger — ohne Rücksicht auf Geschlecht, Volkszugehörigkeit, Rasse, Religion, Bildungsgrad und Wohnort —, die das achtzehnte Lebensjahr vollendet haben, berechtigt sind, zu wählen und in alle Organe der Staatsgewalt gewählt zu werden“. (Artikel 23).

Die Gleichberechtigung der zahlenstärksten Minderheiten — der skiptarischen in Kosovo-Metohija und der ungarischen in der Vojvodina — ist überdies auch durch Schaffung des Autonomen Gebietes Kosovo-Metohija und der Autonomen Provinz Vojvodina im Rahmen der Volksrepublik Serbien gesichert. In den besonderen Statuten dieser Einheiten heisst es, ihr Ziel bestehe in der Verwirklichung einer „brüderlichen Zusammenarbeit zwischen den dort lebenden Nationalitäten“ sowie in der „Gewährleistung der durch die Verfassung der Föderativen Volksrepublik Jugoslawien und die Verfassung der Volksrepublik Serbien für die nationalen Minderheiten festgelegten Rechte“.

Die beiden autonomen Einheiten besitzen gewählte Vertretungskörperschaften und Vollzugsorgane der Macht. Die Autonome Provinz Vojvodina wählt in den Nationalitätenrat 6, das Autonome Gebiet Kosovo-Metohija 4 Abgeordnete, während die einzelnen Volksrepubliken mit je 10 Abgeordneten in diesem Rat vertreten sind.

Diese autonomen Einheiten sind berechtigt:

● Die eigenen Statuten, durch die Organisation und die Zuständigkeiten ihrer Organe der Macht im Einklang mit der Verfassung festgesetzt werden, „selbständig zu erlassen“.

● Durch die eigenen Organe der Macht a) alle in die Bereiche der einzelnen öffentlichen Dienste fallenden Angelegenheiten, die für die Autonomie als Ganzes von allgemeiner Bedeutung sind, selbständig zu erledigen; b) Gesetze und andere Bundes- und Republiksvorschriften, sofern dies nicht in die ausschliessliche Zuständigkeit der Republikorgane fällt, unmittelbar zu vollstrecken und für strikte Anwendung der Bundes- und Republiksvorschriften zu sorgen; c) die Gesetzmässigkeit der Arbeit von lokalen Organen der Macht zu überwachen, sofern diese Rechte nicht zum ausschliesslichen Zuständigkeitsbereich anderer Organe gehören; d) den eigenen Wirtschafts- und Haushaltsplan zu beschliessen.

● Bezirksgerichte zu errichten und aufzuheben, ihre territoriale Zuständigkeit zu bestimmen und Kriegsgerichtsrichter zu wählen.

Diese letzte Autonomiebefugnis wird für die Vojvodina noch durch die Bildung des Obersten Gerichtshofes der Autonomen Provinz Vojvodina ergänzt, wodurch diese Provinz in dieser Beziehung den sechs Volksrepubliken gleichgestellt ist.

Um die weiteren Darlegungen verständlicher zu machen, möchte ich hier auf einen wichtigen Unterschied zwischen der Autonomen Provinz Vojvodina und dem Autonomen Gebiet Kosovo-Metohija hinweisen: Während in der Vojvodina die Angehörigen jugoslawischer Völker 62 % und die der Minderheiten 38 % der Bevölkerung ausmachen (davon sind 25 % Ungarn, die die grösste Minderheit in dieser Provinz bilden), sieht hingegen die Bevölkerungsstruktur im Autonomen Gebiet Kosovo-Metohija folgendermassen aus: Skiptaren = 65 %, Angehörige anderer Volksgruppen (Türken) = 5 %, Bewohner jugoslawischer Volkszugehörigkeit = 30 %. Kosovo-Metohija ist also eine stark skiptarische Charakter aufweisende autonome Einheit, in der die nationalen Minderheiten die überwiegende Mehrheit besitzen. Daher ist diese Einheit für die jugoslawische Praxis in der Minderheitenfrage besonders bedeutsam und charakteristisch.

Nun möchte ich illustrationshalber zwei Kriterien wählen: die Beteiligung der Minderheitenangehörigen an den Organen der Macht und den öffentlichen Gebrauch von Minderheitensprachen.

Den Minderheitenangehörigen in ganz Jugoslawien steht auf Grund der bereits zitierten Verfassungsbestimmungen sowohl das aktive als auch das passive Wahlrecht zu. Dies äussert sich praktisch in der Zahl der Minderheitenangehörigen, die in die Vertretungskörperschaften und in andere Funktionen gewählt werden.

Und man kann tatsächlich in allen Provinzen, wo es nationale Minderheiten gibt, gewählte Vertreter dieser Minderheiten in allen gewählten Körperschaften und anderen Organen der Macht finden.

So sind im Provinzialausschuss (Nationalversammlung) der Autonomen Provinz Vojvodina ein Viertel der Abgeordneten Ungarn, während der Gebietsausschuss des Autonomen Gebietes Kosovo-Metohija zu zwei Dritteln aus skiptarischen Abgeordneten zusammengesetzt ist. In den Vollzugsräten dieser Gebiete sind die Minderheitenangehörigen etwa im gleichen Verhältnis vertreten, was für den Vollzugsrat des Autonomen Gebietes Kosovo-Metohija eine skiptarische Mehrheit bedeutet. Der Posten des Vorsitzenden dieses Vollzugsrates wird von einem Skiptaren bekleidet.

(Fortsetzung folgt)

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 7. 8.: 7.30 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek 8. 8.: 14.00 Poročila, objave, Pregled sporeda. — Kogar zanima. — 17.55 Za naša vas.

Torek, 9. 8.: 14.00 Poročila, objave. — Pa najstvenih stezah naše koroske domovine.

Sreda, 10. 8.: 14.00 Poročila, objave. — Kar želite, igramo.

Cetrtek, 11. 8.: 14.00 Poročila, objave. — Pesmi z juga.

Petek 12. 8.: 14.00 Poročila, objave. — Po dolinah in planinah naša pesem se glasi...

Sobota, 13. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Sobota, 6. avgust:

I. program: 5.50 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Fantje, veseli bodite — 8.45 Širni pisani svet — 13.10 Dunajske pripovedke — 14.00 Pozdrav nate — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 16.20 Mladinska oddaja — 16.45 Za delovno ženo — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — Salzburške slavnostne igre.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 9.20 Ti in žival — 11.00 Ljudske viže — 12.03 Za avtomobiliste — 14.40 Tehnični razgled — 17.40 Ljudska glasba iz Gradišanske — 19.15 Hopla, dvojčki — 20.00 Dobro zabavo — 21.45 Sport.

Nedelja, 7. avgust:

I. program: 6.50 Domači vrt — 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Dopust v Španiji — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Otroški oder — 19.00 Sport — 20.10 „Velika abeceda“, komedija — 22.10 Pogled v svet.

II. program: 6.10 Vesele melodije — 7.05 Godba na pihala — 8.00 Leto v pesmi: Avgust — 10.25 Veselo petje, veselo igranje — 13.15 Za avtomobiliste — 18.30 Mladinska oddaja — 19.10 Za ples — 20.00 Dunajske zgodbe — 20.45 Bomba in reaktor — 21.45 Sport.

RADIO PROGRAM

Ponedeljek, 8. avgust:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Operni koncert — 8.45 Tamaž Koschal — 14.45 Posebej za vas — 15.30 Knjižni količek — 15.45 Operni koncert — 18.30 Mladina in gledališče — 18.55 Sport — 19.00 Dobar večer, dragi poslušalci — 20.15 In kaj mislite vi — 21.00 Operni koncert.

Torek, 9. avgust:

I. program: 7.55 Gospodarske vesti — 8.00 Ljudstvo muzicira — 14.30 Oddaja kulturnega referata — 15.45 Francoski pesnik Jules Laforgue — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Bregenske slavnostne igre: „Zapravljujec“, Ferd. Raimund.

Sreda, 10. avgust:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.00 Da, to je moja melodija — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.45 Za prijatelja popevk — 16.00 Sweet Music — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 22.10 Pogled v svet.

Cetrtek, 11. avgust:

I. program: 8.00 Operni koncert — 8.45 Avstriji v tujini — 14.30 Posebej za vas — 17.10 Pisan šopek melodij — 17.55 Kulturne vesti — 18.00 Kmečka oddaja — 18.30 Mladinska oddaja — 18.55 Sport — 19.00 Dobar večer, dragi poslušalci — 31.00 Daneča alpska dežela.

II. program: 6.10 Z glasbo v dan — 7.10 Beleške iz dnevnika — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 12.03 Za avtomobiliste — 14.15 Znani orkestri — 16.00 Ženska oddaja — 16.30 Caterina v štirih jezikih — 17.10 Kulturne vesti — 20.30 Bregenske slavnostne igre: „Leonora“, Beethovnova opera.

Petek, 12. avgust:

I. program: 6.10 Jutranja gimnastika — 8.45 koroska domovinska kronika — 13.10 Ljudska glasba iz Avstrije — 16.00 V družbi se lažje poje — 18.55 Sport — 19.30 Odmev časa — 20.15 Salzburške slavnostne igre — 22.10 Pogled v svet.

Televizijski program:

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja Čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 7. 8.: 17.00 Za mladino — 17.30 Lassie, pripovedka psa — 17.55 Za družino — 20.20 „Srečolov življenja“, kriminalni film.

Ponedeljek, 8. 8.: 14.30 Oddaja iz Hamburga — 17.00 Mednarodno teniško prvenstvo — 19.30 Čuda živalskega sveta — 20.20 Aktualni šport — 20.40 „Jeklena mreža“, kriminalni film.

Torek, 9. 8.: 17.00 Mednarodno teniško prvenstvo — 19.30 Veselo igra — 20.30 Prenos Bregenskih slavnostnih iger: „Labodje jezero“, balet.

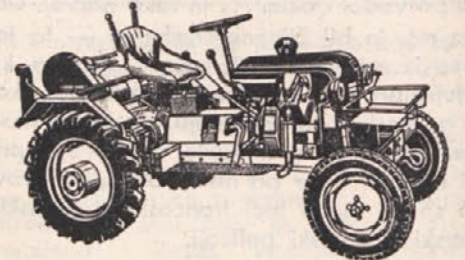
Sreda, 10. 8.: 17.00 Za otroke: Listama v slikanici — 17.30 Ekspedicija v neznanu (za otroke) — 19.0 Ožka je najdaljši — 20.20 „Ljubezenski pledoje“, veseloigra.

Cetrtek, 11. 8.: 19.30 Sport — 20.20 Zgodba malega kormerana — 20.50 „Tako je — je tako!“.

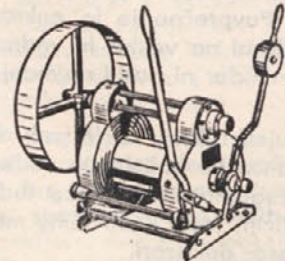
Petek, 12. 8.: 19.30 Za gospodinjstvo — 20.20 Igralnica v Las Vegas, pustolovski film.

Sobota, 13. 8.: 19.30 „Pozor, tatvina avtomobila“, veseloigra — 20.20 „Noč v Zaandamu“, televizijska komedija.

Za gorskega kmeta le
KRASSERJEV gorski traktor

globoka leža težišča, zaradi tega neprekošana varnost v brežini, uporaben za vsa dela, košnja itd.; enostavna, robustna konstrukcija z dovršeno obliko.

Krasserjevo vrveno vlačilo

Slej ko prej najmočnejša konstrukcija in priznan kvalitativni izdelek.

Obiščite nas na celovškem velesajmu blok J razstavišče kmetijskih strojev na prostem

Zahtevajte prospekte in ponudbe od:
A. Krasser, Graz - Strassgang
tovarna vrvnih vlačil in traktorjev

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00

Sobota, 6. avgust:

5.00 Dobra jutro — 8.20 Pionirski tednik — 10.10 Zvočni mozaik — 11.30 Družina in dom — 11.40 Indonezijske popevke — 12.00 Narodne pesmi — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Pesmi tujih narodov — 13.50 Od arije do arije — 14.35 Voščila — 16.00 Na platnu smo videli — 16.20 Kopalcem v zabavo — 18.20 Pozdrav z gora — 18.45 Okno v svet — 20.00 Na drugi strani Karavark (koroske narodne pesmi) — 20.25 Sportniki izbirajo popevke.

Nedelja, 7. avgust:

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav — 7.15 Izlaskom na pol — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.50 Otroške pesmi — 9.45 Slovenske narodne in umelne paje zbor Sloven-

ske filharmonije — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Glasba starega Dubrovnika — 12.00 Voščila — 13.30 Za naša vas — 14.15 Voščila — 15.30 Godba na pihala — 15.45 Iz opere „Boccaccio“ — 16.00 Melodije za vas — 17.00 Sport in glasba — 20.05 Glasbeni variete — 21.10 Tercel Rimske opere — 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

Ponedeljek, 8. avgust:

5.00 Dobra jutro — 8.05 Iz filmov in glasbenih revij — 8.35 Mali cabaret — 10.10 S sprejemnikom na dopust — 11.00 Iz Wagnerjevih „Nibelungov“ — 11.15 Od dinamita do Nobelovih nagrad — 12.00 Veseli planorjari — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 14.00 Glasbene razglednice — 14.35 Igra orkester Slovenske filharmonije — 15.40 Slovenske narodne pesmi — 16.00 Med prebivalci Moskve — 16.40 Parada plošč — 17.10 Srečna vožnja — 18.00 Operne melodije — 18.40 S knjižnega trga — 20.00 Zabavna glasba — 20.35 Smetana: Moja domovina, simfonični ciklus.

Torek, 9. avgust:

5.00 Dobra jutro — 5.25 V ritmu današnjih melodij — 8.30 Zabavni polpuri — 9.00 Umetne pesmi Danila Buzarja — 10.10 Sportniki izbirajo popevke — 11.30 Oddaja za otroke — 12.00 Avgust Stanko s harmoniko in pevci — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja — 13.30 Naši pevci v priljubljenih operah — 14.10 V narodni pesmi po Evropi — 14.35 Voščila — 16.00 Iz domače književnosti — 17.20 Parada plošč — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.50 Clovek in zdravje — 20.30 Radijska igra — 22.15 Popevke v mesecini.

Sreda, 10. avgust:

5.00 Dobra jutro — 5.10 Veselo na dala — 8.05 Slovenske in jugoslovanske zborovske pesmi — 10.10 Velike simfonije — 11.00 Europa-express — 11.30 Poja solisti beograjske in zagrebške opere — 12.00 Zadavaljni Kronjci — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Otroci pozdravljajo — 13.30 Makedonija v pesmi in plesu — 14.35 Ritmična abeceda — 16.00 Novost na knjižni polici — 16.20 Koncert po željah — 18.00 Kulturna kronika — 18.45 Radijska univerza — 20.45 Velike ure opere — 22.15 Plesna glasba z vsega sveta.

Cetrtek, 11. avgust:

5.00 Dobra jutro — 5.25 Nekaj domačih zvokov — 8.05 Operne uverture — 9.00 Melodije na tekočem traku — 9.40 Slovenski oktet — 10.10 Od melodije do melodije — 11.30 Oddaja za cicibane — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.50 Vedri zvoki — 14.35 Voščila — 15.40 Chopinove mazurke — 16.00 Iz svetovne književnosti — 18.00 Iz francoskih oper — 18.30 Sport in športniki — 20.00 Cetrtekov večer domačih pesmi in napoved — 22.15 S popevkami čez kontinente.

Petek, 12. avgust:

5.00 Dobra jutro — 5.10 Domači ansambli želijo dobro jutro — 8.05 Operne medigre — 8.35 S sprejemnikom na dopust — 9.55 Klavir v ritmu — 10.40 Ameriška pevka Judy Garland — 11.00 Trio Avgusta Stanka — 11.15 Od dinamita do Nobelovih nagrad — 12.00 Otroške pesmi — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.40 Domači napravi izpod zelenega Pohorja — 13.30 Melodije po vašem okusu — 14.35 Priljubljeni dvospovi — 15.40 Pesmi jugoslovanskih skladateljev — 16.00 Humoreska tedna — 18.00 Poje Doris Day — 18.15 Vaški kvintet s pevci — 20.00 Mandoline in godala — 20.15 Tedenski zunanopolitični pregled — 20.30 Balet skozi stoletja — 31.15 O marju in pomorščakih.